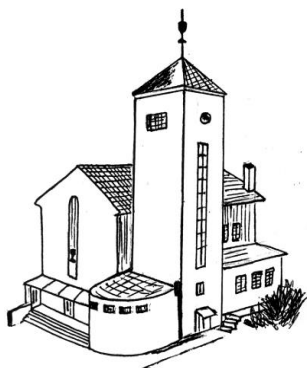

Podzimní Sborové listy 2017

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

Máslo je dražší, ale hlady neumíráme - Hospodin nám žehná

At' se národy radují, at' zaplesají, neboť soudíš lidi podle práva, spravuješ národy země. Země vydala své plody, Bůh nám žehná, Bůh náš. Bůh nám dává svoje požehnání. Necht' se ho bojí všechny dálavy země. (Žalm 67, 5-8)

Nastala doba podzimní sklizně. Je to všude kolem znát. Zde v tomto kraji ji nyní kolem silnic symbolizují hory řepy, které nákladňáky odvázejí do cukrovaru v Dobrovici. Urodilo se však i mnoho jiných věcí, jiných spíše méně. Žalmista to vyjádřil slovy o tom, že země vydala své plody a že Bůh nám žehná. A myslím, že tomu skutečně tak je. Nikdy se nám snad nedařilo lépe – určitě po hmotné stránce - jako nyní. Samozřejmě – někdo může namítnout, že to říkám jako farář z profesionální povinnosti. Ale já to říkám skutečně z přesvědčení. A taky na základě srovnání, jaké to bylo dříve a jaké je to nyní. Ovšem, záleží na úhlu pohledu. Mohu se zaměřit na to, proč je máslo dražší a kritizovat a nadávat na obchodníky vydřiduchy. Ale přátelé – vždyť hlady neumíráme a máme co jíst. A rozhodně nám žádný hladomor nehrozí. Úroda obilí byla z hlediska množství velká, horší byla její kvalita. Ale kvalita cukrovky je vynikající. Na Moravě byla vzhledem

k většímu suchu úroda obilí menší, bylo zase kvalitnější. Tady bychom mohli dlouho diskutovat se zemědělci, a proč ne.

Ale důležité je, abychom nezapomněli na to, že to nejsme my lidé, kdo dali půdě její sílu, aby mohla rodit. My to považujeme za samozřejmost, ale ono tomu tak není. Žalmista řekl: „*Země vydala své plody.*“ Země stvořená Hospodinem, který jí dal sílu plodnosti a člověku rozum, um a inteligenci, aby ji mohl obdělávat.

A co je podstatné – Hospodin nám daroval nejen možnost obdělávat půdu, ale taky svými zákony, jako bylo Desatero, ukázal, jak podstatné vedle plodů země je pro celý svět dodržování zákonů a spravedlnosti. Jinými slovy – že by nám nebylo nic platné, kdyby máslo stálo deset korun jako za minulého režimu, kdyby se ve světě přestalo dodržovat právo a spravedlnost.

Proto chvalme Hospodina, že nám žehná a že máme co jíst. A pokud se máme dobře, můžeme se také podělit s těmi, kteří skutečně hladovějí a trpí nouzí.

Michal Šimek

Děti zahrály na zahradě evangelického kostela

Farní sbor Českobratrské církve evangelické připravil ve spolupráci Rodinným centrem Mšeno pro letošní rok malý cyklus tří koncertů, které se vždy konají v zahradě evangelického kostela. Koncerty jsou koncipovány jako neformální společenská setkání spojená s občerstvením, které připravují dámy z Rodinného centra.

V pořadí druhý koncert se uskutečnil v sobotu 17. června. Krátkou promluvou jej zahájil farář sboru Michal Šimek. Rolí účinkujících se poté zhostily děti ze Mšena a blízkého okolí – žáci mšenské ZUŠ, hudebního kroužku při ZŠ i děti, které se hře na hudební nástroj učí soukromě. Četní posluchači vyslechli zdařilé výkony malých houslistů, flétnistů i klavíristů. Radost z muzicírování a nadšený potlesk přítomných jim byl odměnou jistě stejně sladkou jako připravené koláče, připravené jejich maminkami.

Třetí letošní koncert v zahradě evangelického kostela, plný barokní hudby, se uskuteční v sobotu 9. září. Těšíme se na vás!

David Bidlo (vyšlo v regionálním měsíčníku Mšensko v srpnu 2017)

Krátce

Shromáždění Jeronymovy jednoty Poděbradského seniorátu se uskutečnilo v neděli 18. června v Nymburce. Mšenský evangelický sbor zastupoval kurátor Luboš Skopec. Do Mšena byl účastníky shromáždění schválen dar na odvlhčení kolumbária a na opravu komínů na střeše lodi kostela ve výši 15 tisíc Kč.

xxx

Firma Guttenberg provedla během prázdnin injektaž obvodové zdi kolumbária. Akci finančně podpořilo město Mšeno z Fondu regenerace a také seniorátní Jeronymova jednota. Pokud bude zásah úspěšný, bude evangelický sbor usilovat o dokončení opravy s tím, že by byla kompletně opravena fasáda na kolumbáriu.

xxx

Od konce srpna bydlí ve farním bytě mšenského evangelického sboru rodina Ksandrových. Byt jim byl pronajat s tím, že vykonávají kostelnické práce. Byt byl vymalován a v kuchyni byla nainstalována nová kuchyňská linka.

xxx

Teplovodní kotel pro vytápění mšenské evangelické fary sice ještě topí, octl se však neočekávaně na hranici své životnosti a bude nutné ho vyměnit. Staršovstvo sboru rozhodlo o vyhlášení sbírky na pořízení nového kotle.

xxx

Recitál Slávka Klecandra, nazvaný „Žalmy a další písně“, navštívilo 25 lidí. Vystupující se cítil natolik dobře, že místo slíbených 75 minut hrál a hovořil celé dvě hodiny. Možná to způsobila vzájemná pozitivní atmosféra mezi vystupujícím a posluchači. Možná k tomu přispěla i výzdoba stolu Páně, vedle kterého umělec hrál. Všude kolem něj byly kytičky a plody země k chystaným bohoslužbám „Díkuvzdání za úrodu.“

xxx

Řada akcí, které letos mšenský evangelický sbor pořádal (např. Noc kostelů, koncerty na farní zahradě spolu s Rodinným centrem Mšeno, gospelový koncert pro ZŠ Mšeno) byla finančně podpořena z rozvojového grantu Českobratrské církve evangelické. Bylo k tomu využito peněz z církevních restitucí.

xxx

V sobotu 4. listopadu 2017 se uskuteční na Mělníku konvent Poděbradského seniorátu Českobratrské církve evangelické.

Michal Šimek

Intermezzo na festivalu Alta Pusteria v severní Itálii

V severní Itálii, konkrétně v Jižních Tyrolích se každoročně pořádá festival pěveckých souborů z celého světa - Alta Pusteria. Náš Smíšený pěvecký sbor Intermezzo ze Mšena byl osloven a pozván k vystoupení ve dnech 21.6 – 25.6.2017. Na tento festival se v letošním roce sjelo 97 souborů. My jsme byli pochopitelně velmi nadšeni, že se této akce můžeme zúčastnit, a podřídili jsme tomu přípravu v první polovině roku. Odjezd autobusem byl stanoven na 22.00 hod. ve středu 21. června. Já osobně noční cestování nemusím, ale představa, kam jedeme a co nás čeká, vše převyšovala. Do oblasti Jižních Tyrol jsme přijeli ve čtvrtek dopoledne. Většina souborů včetně nás ve čtvrtek 22.6 vyjela lanovkou na kopec Plan de Corones ve výši 2.270 metrů nad mořem k úvodní sborové slavnosti. V této výši jsme neměli problém s dechem a moc jsme si to užívali. Teprve po tomto úvodu jsme se jeli ubytovat do pěkného hotelu v městečku Anterselva. Hotel byl velmi pěkný, hala v prvním patře svým krásným vzhledem snad postrádala jen Císaře pána.

V pátek 23.6. dopoledne jsme měli vystoupení v městě San Candido s písněmi Handela, Bacha, Arcadela apod., odpoledne v Dobbiacu v sále Gustava Mahlera další vystoupení s ostatními sbory.

V sobotu dopoledne na hradě Brunico, který obhospodařuje známý horolezec Messner, jsme měli další vystoupení, kde jsme předvedli naše lidové písně v úpravách pánů Ebena, Jindřicha, Krčky a dalších.

Odpoledne jsme se přesunuli opět do města San Candido na řece Drávě, kde všechny soubory uspořádaly průvod městem a na náměstí zazpívaly společně v italštině 2 písně.

Poslední vystoupení nás čekalo v kostele v městečku Anterselva, kde jsme byli ubytováni, myslíme si, že bylo také povedené.

V den odjezdu v neděli 25. června jsme zazpívali v hale hotelu velmi příjemnému personálu, který se o nás po celou dobu pobytu velmi dobře staral, a sklidili jsme veliký potlesk.

Před odjezdem domů jsme se zúčastnili závěrečného mítinku, kde byl předán našemu sbormistru Karlu Hornákovi diplom o absolvování tohoto festivalu.

Myslím si, že celý zájezd do Itálie byl výsledkem několikoročního úsilí a zejména vystupování našeho pěveckého souboru, který úspěšně reprezentoval Mšeno i v cizině.

Josef Maincl

Bohoslužby ve skalách na Vyhlídkách – sobota 1.7. 2017

Bohoslužeb ve skalách na Vyhlídkách u Romanova se v sobotu 1. července zúčastnilo téměř 60 lidí všech věkových vrstev od malých dětí až po jednu návštěvnici, kterou její děti dovezly na vozíku. Přijelo i několik návštěvníků z Německa.

Téma bohoslužby bylo věnováno 500. výročí světové reformace a osobnosti Martina Luthera. Ten svým činem, když zveřejnil svých 95 tezí zaměřených proti odpustkům dne 31. října 1517 na vratech wittenberské katedrály, rozpoutal zápas o podobu křesťanské církve.

Letošních bohoslužeb se jako kazatel zúčastnil farář evangelického luterského sboru Gruna –Seidnitz z Drážďan. Připomněl, že letos probíhá v Německu v souvislosti s tímto výročím řada akcí. Se svou manželkou se nedávno zúčastnil Kirchentagu (sejití evangelíků z celého Německa) v saském Wittenbergu, kde Luther přednášel na universitě. Sešlo se tam 120 tisíc lidí. Zdůraznil, že zde na tomto krásném místě u Mšena se nás tolik nesešlo, ale vytvořili jsme dobrou společnost.

Ve svém kázání připomněl, že kdo mluví o reformaci a Lutherovi, musí v té souvislosti zmínit jméno velkého Čecha Jana Husa. Zdůraznil, že nejde nyní o popisování dějin, ale o přemýšlení, proč je reformace dodnes důležitá. Připomenul, že v průběhu dějin církev udělala i mnoho zlého a křesťanská víra se využívala ke zvětšení moci a bohatství. A také církev vytvářela tradici, která neodpovídá biblické zvěsti. *„Být evangelický a reformační znamená tedy: mám svobodu a dokonce povinnost prověřovat všechno z církevní tradice a také církevní učení. A odložit to, co není biblické“*, řekl.

Kazatel rovněž zdůraznil, že náš vztah k Bohu nepotřebuje církev jako prostředníka. Evangeličtí křesťané vycházejí z toho, že máme „přímou linku“ k Bohu. *„Protestantská církev vede ke svobodě Božích dětí. – Ano, Boží děti jsou závislé na Bohu. Ale to je tisíckrát lepší, než být závislý na politicích nebo církevních hodnostářích“*, zdůraznil.

Mšenský evangelický farář Michal Šimek přítomným připomněl vztah Martina Luthera k českým zemím. Ten se vytvořil záhy po jeho vystoupení, když 31. října 1517 Luther ve Wittenbergu zveřejnil 95 tezí, zaměřených proti prodeji odpustků. V Čechách to vyvolalo velký ohlas. Duchovní i laici považovali Luthera za pokračovatele úsilí Jana Husa o reformu církve.

Při disputaci v Lipsku v červenci 1519 označil Luthera za českého kacíře

jeho odpůrce Johann Mayr Eck. Luther se v Lipsku k Janu Husovi přihlásil. Ještě v létě 1519 probošt Karlovy koleje M. Václav Rožďalovský poslal M. Lutherovi opis Husova spisu „O církvi.“

Když v roce 1537 ve Wittenbergu byly vydány Husovy dopisy, charakterizoval Luther Husa takto: „Jestliže tento muž nebyl ušlechtilý, silný a neohrožený mučedník a vyznavač Kristův, pak zajisté bude nesnadno dojít spasení.“

„S Lutherem vstoupili do přímého kontaktu představitelé reformačních církví v Čechách - utrakvisté a Jednota bratrská. Byly zde velmi záhy překládány a vydávány Lutherovy spisy. Do Wittenbergu, kde Luther na universitě přednášel, jezdili studovat mladí Češi,“ připomněl M. Šimek.

Několik příkladů – budoucí právník Burián Sobek z Kornic se během svých studií ve Wittenbergu stal Lutherovým přítelem. V roce 1520 přeložil a nechal v Praze vydat Lutherovu knihu O křesťanské svobodě. Člen Jednoty bratrské - Oldřich Velenský z Mnichova vydal ve své tiskárně v Bělé pod Bezdězem v roce 1522 Lutherův výklad o Antikristu. Teologové Jednoty bratrské i utrakvisté udržovali s Lutherem osobní kontakty, hovořili s ním a psali si. Luther podporoval jejich úsilí, aby jejich církve zůstaly nezávislé na Římu.

Šimek také připomněl zápas o svobodu svědomí. Německé protestantské církve byly po Lutherově smrti úspěšné v zápase o svobodu svědomí. Naproti tomu protestanté v Čechách a na Moravě v 17. století po třicetileté válce a Vestfálském míru nemohli svobodně vyznávat svoji víru. Pro české katolíky byl Luther kacíř a nepřítel.

K zásadnímu obratu došlo až po několika staletích. Na Druhém vatikánském koncilu v roce 1965 byl zásluhou zásluhou pražského arcibiskupa a kardinála Josefa Berana přijat dokument o svobodě svědomí. Josef Beran řekl, že římskokatolická církev v jeho vlasti trpí – bylo to v době komunistického režimu. Pravděpodobně jako následek činů proti svobodě svědomí v minulosti, které se staly v jejím jménu: upálení kněze Jana Husa v 15. století a rekatolizace v Čechách v 17. století podle principu *„Cuius regio – eius religio.“*

V roce 1983, 500 let po Lutherově narození papež, Jan Pavel II. podpořil snahu katolicko - luteránské komise o společné studium osobnosti tohoto reformačního teologa. Luther i z katolické strany začal být pokládán za svědka evangelia, učitele víry a hlasatele duchovní obnovy. Zprávu o tom přinesl i tehdejší český katolický samizdat - Teologické texty. **M. Šimek**

Predigt zum Reformationsjubiläum 2017 in Mšeno – Vyhlídky
Kázání k reformačnímu jubileu 2017 na Vyhlídkách u Mšena

Text:

„Welche der Geist Gottes treibt, die sind Gottes Kinder.“ Römer 8,14
Kdo jsou vedeni Duchem Božím, jsou Božími dětmi. Římanům 8,14

Liebe Freunde, *Milí přátelé,*

2017 ist für die evangelischen Kirchen ein ganz besonderes Jahr. Wir denken an die Reformation, die 1517 in Gang gesetzt wurde. Wir würdigen das Werk von Martin Luther und den anderen Reformatoren. *Rok 2017 je pro evangelické církve zcela výjimečný. Myslíme na reformaci, která v roce 1517 v Německu začala. Ctíme dílo Martina Luthera a dalších reformátorů.*

Dazu gibt es viele Veranstaltungen. Meine Frau und ich waren zu Gast auf dem großen Kirchentag in Wittenberg. Wir haben mit ungefähr 120 000 Menschen zusammen dort Gottesdienst gefeiert.

V souvislosti s tím probíhá mnoho akcí. Moje žena a já jsme byli hosty velkého Kirchentagu, (celoněmeckého církevního shromáždění) v Lutherově městě Wittenbergu.. Spolu s přibližně 120 000 lidmi jsme zde slavili bohoslužbu.

Und auch heute denken wir hier in Mšeno–Vyhlídky an die 500 Jahre Reformationsgeschichte. Wir – Tschechen und Deutsche – feiern an diesem wunderschönen Platz einen Reformations-Festgottesdienst.

A také dnes na Vyhlídkách u Mšena si připomínáme 500 let reformačních dějin. My – Češi a Němci- slavíme na tomto překrásném místě sváteční bohoslužbu.

Wir sind nicht so viele wie in Wittenberg. Aber wir sind auch in guter Gemeinschaft.

Není nás tolik jako ve Wittenbergu. Ale jsme také v dobré společnosti.

Ich bin froh, mit Ihnen zusammen die Reformation feiern zu können. Da wird deutlich: Wer über die lutherische Reformation spricht, muss auch den großen Tschechen Jan Hus erwähnen. Er gehört in diesen Zusammenhang.

Jsem rád, že spolu s vámi mohu reformaci připomínat. Zřejmé při tom je: kdo mluví o Lutherovi a Reformaci, musí zároveň zmínit velkého Čecha Jana Husa. Ten do tohoto kontextu patří.

Doch jetzt geht es nicht um Geschichtsschreibung. Wichtiger ist es, in einem Gottesdienst zu bedenken, warum Reformation bis heute wichtig ist. *Nejde mi ale o popisování dějin. Důležitější je v bohoslužbě přemýšlet, proč je reformace dodnes důležitá.*

Ich bin sehr froh, ein evangelischer Christ zu sein. Ich stehe in einer großen Tradition. Sie reicht zurück bis in die Tage von Jesus aus Nazareth. *Jsem velmi rád, že jsem evangelickým křesťanem. Jsem součástí velké tradice, která sahá zpět až ke dnům Ježíše z Nazareta.*

Im Laufe dieser 2000 Jahre ist in der Kirchengeschichte auch viel Schlimmes passiert. Oft wurde der christliche Glaube benutzt, um die Macht und den Reichtum verschiedener Fürsten zu vermehren.

V průběhu těchto 2000 let se stalo v církvi také mnoho zlého. Často se křesťanská víra využívala k zvětšení moci a bohatství různých knížat.

Und auch die Kirche hat im Laufe ihrer Entwicklung manche Tradition entwickelt, die nicht zur biblischen Botschaft passt.

A také církev vytvářela v průběhu svého vývoje tradici, která neodpovídá biblické zvěsti.

Sie hat z. B. den Papst zum Stellvertreter von Christus gemacht. Und der Mutter von Jesus wurde im Laufe der Jahrhunderte viel angedichtet. Dass manche Christen Maria als „Gottesmutter“ anbeten und von Heiligen Hilfe erwarten, ist nicht im Sinne der Bibel.

Například učinila Papeže zástupcem Kristovým. A matce Ježíšově bylo v průběhu staletí mnoho přibásněno. Že mnozí křesťané uctívají Marii jako „Matku Boží“ a očekávají od svatých pomoc, neodpovídá biblickému pojetí.

Nach der Bibel beten wir nur zu Gott. Und alle Menschen sind Gottes Kinder, mit gleichem Wert, mit gleicher Würde: Vor Gott gibt es keine Hierarchie.

Podle Bible se modlíme jen k Bohu. A všichni lidé jsou Boží děti se stejnou hodnotou, se stejnou důstojností: před Bohem není žádná hierarchie.

Evangelisch und reformatorisch sein heißt also: Ich habe die Freiheit und sogar die Pflicht, alles aus der kirchlichen Tradition und auch die kirchliche Lehre zu prüfen. Und das, was nicht zur Bibel passt, wird bei Seite gelegt.

Být evangelický a reformační znamená tedy: mám svobodu a dokonce povinnost prověřovat všechno z církevní tradice a také církevní učení. A odložit to, co není biblické.

Allein die Bibel ist für „Protestanten“ die Quelle der Lehre. Was sich Menschen dazu ausdenken, ist sekundär.

Pouze Bible je pro „protestanty“ pramenem učení. Co si k tomu vymyslí lidé, je druhotné.

Reformation feiern heißt also im Alltag: Wenn ich Antworten auf Lebensfragen suche, schöpfe ich aus der ursprünglichen Quelle, aus der Bibel. Und da erlebe ich: In den alten Texten stecken Wahrheiten, die bis heute sehr hilfreich sind. Und diese Wahrheiten können wir nur mit anderen zusammen entdecken und umsetzen.

Ve všední den znamená slavení reformace toto: když hledám odpovědi na životní otázky, čerpám z původního pramene, z Bible. A tu objevuji, že ve starých textech spočívají pravdy, které dodnes pomáhají. A tyto pravdy můžeme objevovat, uskutečňovat a předávat jen společně s ostatními.

Evangelischer Glaube lebt aus der Bibel und in geschwisterlicher Gemeinschaft.

Evangelická víra žije z Bible a v bratrském společenství.

Diese Gemeinschaft nennen wir Kirche. Das heißt: Kirche ist der Ort, wo wir uns gemeinsam in den Glauben einüben, wo wir in der Bibel lesen, singen und beten.

Toto společenství nazýváme církev. To znamená, že církev je místem, kde se společně učíme víře, kde čteme Bibli, zpíváme a modlíme se.

Kirche ist insofern wichtig. Sie ist eine Dienerin für den Glauben.

Tak dalece je církev důležitá. Je služebnicí víry.

Aber: Unsere Beziehung zu Gott braucht nicht die Kirche als Vermittlerin. Evangelische Christen gehen fest davon aus, dass wir einen „Direkten

Draht“ zu Gott haben.

Ale: Náš vztah k Bohu nepotřebuje církev jako prostředníka. Evangeličtí křesťané vycházejí z toho, že máme „přímou linku“ k Bohu.

Wenn wir mit Gott reden wollen, brauchen wir dazu keinen Priester, keinen Bischof, keinen Papst.

Když chceme mluvit s Hospodinem, nepotřebujeme k tomu žádného kněze, žádného biskupa, žádného papeže.

Und beim Heiligen Abendmahl ist nicht die Kirche oder der Priester der Gastgeber, sondern Gott persönlich.

A při svaté večeři Páně nejsou hostiteli církev nebo kněz, ale Bůh osobně.

Protestantischer Glaube führt in die Freiheit der Kinder Gottes. – Ja: Kinder Gottes sind von Gott abhängig. Aber das ist 1000mal besser, als abhängig zu sein von Politikern und Kirchenfürsten.

Protestantská církev vede ke svobodě Božích dětí. – Ano, Boží děti jsou závislé na Bohu. Ale to je tisíckrát lepší, než být závislý na politicích nebo církevních hodnostářích.

Ob wir wirklich Kinder Gottes sind, zeigt sich nicht darin, ob wir der Kirche gehorsam sind.

Jestli jsme nebo nejsme děti Boží, se neukáže v tom, jak posloucháme církev.

Dass wir Kinder Gottes sind, zeigt sich, wenn der Geist Gottes uns prägt, wenn wir Gottes Wort hören und ihm folgen.

Že jsme děti Boží se ukáže, když nás formuje Duch Boží, když slyšíme Boží slovo a jdeme za ním.

Das Reformationsjubiläum 500 feiern wir in guter Weise, wenn wir beherzigen: „Welche der Geist Gottes treibt, die sind Gottes Kinder.“

Reformační pětisté jubileum dobře oslavíme, pokud si vezmeme k srdci slova: „Kdo jsou vedeni Duchem Božím, jsou Božími dětmi.“

Und dem Geist Gottes sind alle Menschen wichtig; auch die, die heute noch nicht Christen sind.

A Božímu Duchu jsou všichni lidé důležití, i ti, kteří dnes ještě křesťany nejsou.

Gottes Geist komme jetzt in die Herzen aller, die hier sind. – Amen
Nechť Boží Duch vejde do srdcí všech, kteří jsou zde. – Amen

Michael Führer (Pfarrer der Evangelisch-Lutherisch Kirche – Gemeinde Gruna-Seidnitz in Dresden;
Farář Evangelické luterské církve – sbor Gruna-Seidnitz v Drážďanech)

Mšenské barokní odpoledne na farní zahradě

Barokní hudba v podání mladých muzikantů přilákala v sobotu 9. září v podvečer na 70 lidí všech generací. Hudebníci Magdalena Malá z Prahy a manželé Bohumila a David Bidlovi ze Mšena připravili na farní zahradě mšenského sboru ČCE koncert skladatelů, jako byli A. Corelli, G.P. Telemann a další. Svým vystoupením strhli zájem posluchačů na svou stranu a sklízeli skladbu za skladbou zasloužený potlesk. Pedagog Hudebního gymnázia hl. města Prahy David Bidlo doprovodil vystoupení zasvěceným výkladem o barokním stylu a barvě zvuku. Návštěvníci se například dozvěděli, že tutéž skladbu zahrál hudebník v barokní době vždy pokaždé trochu jinak, šlo vždy trochu o improvizaci. Kdyby ji zahrál vždy navlas stejně, před publikem by neobstál. Po koncertě specialistka na barokní hudbu a koncertní mistryně souboru „Ensemble 18+ Magdalena Malá ocenila zájem i množství posluchačů a příznivou atmosféru. Moc dobře se jí zde hrálo. A navíc byla ráda, že díky konání koncertu mohla navštívit své přátele – Bohumila a Davida Bidlovy. Úroveň vystoupení si pochvalovali svorně všichni oslovení návštěvníci akce. Akci uspořádalo Rodinné centrum Mšeno ve spolupráci s místním evangelickým sborem. Členky Zástupci pořadatelů – paní Eva Kratochvílová a Michal Šimek přítomné na začátku koncertu pozdravili. Po skončení se řada návštěvníků zdržela k rozhovoru při drobném občerstvení připraveném maminkami z mšenského Rodinného centra. Konání akce bylo finančně podpořeno z rozvojového grantu ČCE.

(sim) Psáno pro regionální měsíčník Mšensko

Webové stránky sboru - Sborové listy na internetu

Na webových stránkách sboru www.msencce.wbs.cz najdete informace o současnosti i historii sboru, kázání a duchovní texty, fotografie a další materiály. Je zde k dispozici také toto číslo Sborových listů, rozšířené o další příspěvky (viz níže), ale i dřívější čísla.

Podzimní sborové listy, zpravodaj FS ČCE Mšeno. Říjen 2017. Připravili MŠ,LS,MV.

Elektronická verze těchto Sborových listů obsahuje navíc příspěvky:

- Bohoslužby ve skalách – kázání M. Šimka a společná modlitba
- Sbor Intermezzo v Itálii - J. Říha
- Beseda s Jiřinou Šiklovou o Chartě 77
- Pavel Keřkovský – kázání „Znovuobjevení prorocké spirituality“
- Jan Kozlík – O zlu podle Georga Pichta - psáno pro Křesťanskou revue na listopad 2017
- Nebužely před 200 lety – J. Mašek
- Rozloučení s malířem Josefem Císařovským, zakladatelem mšenské ZUŠ - P. Císařovský, M. Šimek, F. Gál

ARRIVEDERCI, ALTA PUSTERIA!

Smíšený pěvecký sbor Intermezzo zpíval čtyři dny na festivalu pěveckých sborů v italských Dolomitech

V noci z neděle na pondělí se smíšený pěvecký sbor Intermezzo vrátil ze svého druhého zahraničního zájezdu. Val Pusteria je oblast v jižním Tyrolsku v severní Itálii, která je proslulá krásnou přírodou italských Dolomit. Součástí je i známé středisko zimních sportů v Anterselvě, které disponuje skvělým biatlonovým areálem, v němž hostí světové poháry i mistrovství světa a je jistě známé milovníkům tohoto sportu. A byla to právě Anterselva, která se ve dnech 22. – 25. 6. 2017 stala domovem pěveckého souboru Intermezzo Mšeno. O čtyřdenním uměleckém zájezdu na prestižní festival jsem hovořil se sbormistrem Karlem Horňákem.

Mohl byste přiblížit atmosféru tohoto významného hudebního setkání?

Především jsme všichni nesmírně hrdí na fakt, že jsme se mohli zúčastnit letošního 20., tedy jubilejního ročníku. Dostali jsme se do společnosti téměř stovky (!) vybraných sborů z celého světa. Namátkou mohu jmenovat pěvecké kolektivy z USA, jižní Koreje, Tajwanu a samozřejmě nechyběli zpěváci ze států téměř celé Evropy. Nejpočetnější skupinou byly pochopitelně domácí italské sbory.

S čím jste zahájili své italské turné?

Hned na úvod na nás čekal úžasný zážitek. Kabinkovou lanovkou vždy

pro šest pasažérů jsme vyjeli na Plan de Corones (2 272 m n. m.). Je to rozsáhlá planina obklopená alpskými štíty, na níž se od r. 2000 tyčí k nebi obrovský zvon Concordia. Zde každý sbor zazpíval jednu píseň. Trochu nás zaskočil sbor z Milevska, protože se představil skladbou, kterou jsme měli připravenou i my. Ale odpustili jsme jim to, protože naše *Tancuj, tancuj, vykrúcaj* mělo také úspěch, stejně jako produkce pana doktora Šebesty, který se zapojil do vystoupení trojice hráčů na alpské rohy. Tento instrument se mu natolik zalíbil, že začal zjišťovat možnosti nákupu. Na závěr jsme všichni společně zazpívali skladbu *Signore delle cime* (modlitbu za všechny, kteří zahynuli v horách), kdy za posledním tónem následoval mohutný hlas zvonu. Po ubytování v rodinném hotelu Bad Salomon v Anterselvě, který rozhodně můžeme k případné návštěvě jen doporučit, a vynikající večeri jsme stihli navštívit koncert trojice sborů v místním kostele.

Čím jste odstartovali páteční program?

Po výborné snídani a rozezpívání jsme se přesunuli do San Candida. Tady na nás čekal překrásný kostel sv. Michaela, kde jsme měli vystoupení spolu s mužským sborem z Německa a chrámovým italským sborem Corale Gian Battista Martini. Italové byli opravdu dobří, takže mnozí z nás měli trochu obavy, jak dopadneme ve srovnání s nimi. Obstojíme s naším repertoárem sakrální hudby? Po první skladbě se staly naše obavy zbytečnými, a když s námi vystoupila jako sólistka 11letá Karolínka Štolbová, měli v očích slzy nejen zpěváci a dirigent, ale i posluchači, kteří náš výkon odměnili aplausem vestoje.

Takový úspěch potěší, vidíte?

Zcela určitě. Zmíněný italský sbor projevil o Intermezzo veliký zájem. Vyměnili jsme si kontakty, italští přátelé by chtěli někdy přijet k nám a nás pozvali k sobě. Ostatně, po koncertu nám úplně neznámí lidé blahopřáli i v uličkách San Candida a zajímali se, kde ještě budeme zpívat.

Jak jste trávili páteční odpoledne?

Následoval asi dvouhodinový zasloužený odpočinek u nedalekého jezera. Někteří zpěváci se projeli na šlapadlech, jiní si poseděli v příjemných restauracích a dva odvážlivci se ve studené vodě jezera i

vykoupali. Následovalo rychlé převlečení a příprava na další vystoupení, tentokrát v Dobbiacu v hotelu Grand. Součástí hotelového komplexu je i překrásný koncertní sál Gustava Mahlera, v jehož sále s kapacitou několika stovek míst se představilo 11 sborů, každý se dvěma skladbami. Intermezzo uzavíralo celý program dvěma písněmi. Knížku snů z muzikálu Bídníci a Happy Day z filmu Sestra v akci jsme zvládli v originální anglické verzi.

A už jsme u sobotního programu...

Během soboty jsme prožili nejteplejší a nejnáročnější den. Dopoledne jsme spolu s rumunským, polským a dvěma italskými sbory vystoupili na hradě Brunico. Tentokrát jsme měli na programu národní písně české a slovenské. Na malém, ze všech stran uzavřeném hradním nádvoří do nás nemilosrdně pražilo slunce, a tak není divu, že jedna naše členka tam zapomněla desky s notami. Část odpoledne, které jsme strávili v městečku Brunico, bylo vyplněno hlavně hledáním stinných míst a osvěžení.

To už jste se začali chystat na vrchol celého festivalu..

Přehlídka všech zúčastněných sborů vyvrcholila na náměstí v San Candidu. Sbory se seřadily do nekonečného průvodu, někteří v krojích s národními vlajkami a vlaječkami, za zpěvu písní prošly městečkem a do posledního místa zaplnily celé náměstí. Slavnost zahájila místní osmdesáticenná dechová kapela a k našemu úžasu skladbou Františka Kmocha Naše zlatá Praha. Po projevu starostky a ředitele festivalu Stefana Gentiliho jsme si opět všichni společně zazpívali. Tentokrát to bylo *Va pensiero* (Verdiho sbor židů z opery Nabucco) a ještě jednou *Signore delle cime* (Giuseppe de Marzi) – dvě skladby, které se společně zpívají každý rok. *Signore delle cime* máme v repertoáru už několik let, ale *Va pensiero* jsme se museli rychle doučit i v italštině, protože jsme ho dříve zpívali pouze česky. Nevím, jestli si dovedete představit pocit ze společného zpěvu několikatisícového shromáždění lidí a vy jste jeho součástí. To je zážitek na celý život.

Sobota však pro vás ještě ještě nekončila, že?

Posilnění skvělou večeri jsme bohužel za docela silného deště vyjeli k poslednímu vystoupení svého italského turné. Naším cílem se stal kostel sv. Jiří v Anterselvě, který nás před půl devátou přivítal sice

otevřenými dveřmi, ale uvnitř úplnou tmou. Už jsme začínali mít pocit, že jsme nedorazili do správného kostela, ale krátce po půl deváté už bylo vše v naprostém pořádku. Měli jsme možnost si nachystat doprovodné klávesy, které po domluvě využily i další tři sbory – německý mužský a dva italské smíšené. Soustředěným výkonem jsme předvedli repertoár z oblasti muzikálové tvorby a vyslechli program dalších sborů.

Jak proběhlo vaše loučení s festivalem?

Protože v neděli od brzkého rána silně přšelo, měli jsme obavy, jak se organizátoři vyrovnají s tímto nepříjemným protivníkem. Vyřešili to skvěle. Prostor před pódiem v Sestu zakryli obrovskou plachtou, takže zástupci jednotlivých sborů mohli v pohodě přebrat osvědčení o své účasti na jubilejním ročníku festivalu.

Jak hodnotíte umělecky svou italskou misi?

Jako velmi úspěšnou. Myslím, že jsme se v nabitě konkurenci sborů celého světa neztratili. Rozhodně jsme patřili k tomu lepšímu, co toto hudební setkání mohlo nabídnout. I když festival nebyl soutěžní, Intermezzo podalo při všech vystoupeních soustředěný výkon, byť ne vždy to bylo jednoduché. Museli jsme se vyrovnat s nejrůznějšími podmínkami – předem neznámým prostředím při koncertech, ale i s horkým počasím, které ubíralo množství sil.

Jak jste byl spokojen s organizačním zajištěním celého festivalu?

Vše fungovalo znamenitě. Hned po příjezdu jsme se sympatickou delegátkou probrali všechna vystoupení i místa, kde se budou konat. Upozornila na možná dopravní úskalí, neboť v tomto období je tato oblast hojně navštěvovaná jak domácími, tak i zahraničními turisty, takže se občas tvoří kolony. Celkově bylo vidět, že festival pořádá velmi zkušený organizační tým, který své práci rozumí. Vždyť při účasti 97 sborů z celého světa logisticky zvládnout takové množství lidí vyžaduje velké zkušenosti.

Co byste chtěl zmínit na závěr?

I my jsme měli svůj organizační tým, do kterého skvěle zapadla dvojice řidičů Jindřich Špergl – Václav Kopecký, jejichž jistá ruka nás bez sebemenších problémů provedla trasou dosahující téměř dva tisíce kilometrů. Protože moje jazykové vybavení není nejlepší, v roli

tlumočnicka mě skvěle zastoupil angličtinu ovládající Tomáš Janda. O dokumentaci celého turné na videu se postaral Andrej Matúšek. Pochvalu ostatně zasluhují všichni členové Intermezza za to, jak zvládli náročný program. V neposlední řadě chci poděkovat všem sponzorům, kteří přispěli finančně, a umožnili tak našemu sboru účast na festivalu.

Jiří Říha (vyšlo v regionálním měsíčníku Mšensko v červenci 2017)

Martin Luther a české země

Martin Luther und die böhmischen Länder

Milí přátelé,

Martin Luther a jeho vyhlášení 95 protiodpustkových tezí ve Wittenbergu z 31. října 1517, vyvolalo velký ohlas a zájem také v Čechách. – v církvi utrakvistické i v Jednotě bratrské. Začal Lutherův zápas, který je v historii označován za počátek světové reformace.

Liebe Freunde,

Martin Luther und seine 95 Thesen gegen den Ablasshandel in Wittenberg, die am 31. Oktober 1517 verkündet wurden, hatten einen großen Anklang und erweckten ein großes Interesse in Böhmen – sowohl in der Utraquistischen Kirche, als auch in der Brüderunität. Seine Tat wird in der Geschichte als Anfang der Weltreformation bezeichnet..

Duchovní i laici považovali Luthera za pokračovatele úsilí Jana Husa o reformu církve. A nebyli sami. Při disputaci v Lipsku v červenci 1519 označil Luthera za českého kacíře jeho odpůrce Johann Mayr Eck. Luther se k v Lipsku k Janu Husovi přihlásil.

Die böhmischen Geistlichen und Laien haben in Martin Luther einen Fortsetzer der Jan Hus Bemühungen um die kirchliche Reform gesehen. Bei der Disputation im Juli 1519 in Leipzig wurde Luther von seinem Gegner Johann Mayr Eck für den böhmischen Katzer erklärt. Martin Luther selbst hat sich in Leipzig zu Jan Hus bekannt.

Čerstvé zprávy z disputace přinesl do Prahy varhanář Jakub proboštu Karlovy koleje M. Václavu Rožďalovskému a kazateli týnského chrámu

Janu Poduškovi. S radostí a nadšením poslal Rožďalovský ještě v létě 1519 M. Luterovi opis Husova spisu „O církvi.“

Frische Nachrichten aus dieser Disputation hat der böhmische Orgelbauer Jakob dem Propst des Karlseminars Václav Rožďalovský und dem Prediger der Teynkirche Jan Poduška gebracht. Václav Rožďalovský hat noch im Sommer 1519 mit Freude und Begeisterung an M. Luther eine Abschrift des Jan Hus-Werkes „Über die Kirche“ gesendet.

Známý je Lutherův výrok: „Nevědomky jsme všichni husité a Pavel a Augustín jsou jimi doslova.“ Když v roce 1537 ve Wittenbergu byly vydány Husovy dopisy, charakterizoval Luther Husa takto: „Jestliže tento muž nebyl ušlechtilý, silný a neohrožený mučedník a vyznavač Kristův, pak zajisté bude nesnadno dojít spasení.“

Bekannt ist Luthers Ausspruch: „Unwissentlich sind wir alle Hussiten, Paulus und Augustin sind diese tatsächlich.“ Als Jan Hus-Briefe im Jahre 1537 in Wittenberg herausgegeben wurden, hat Luther Jan Hus folgend charakterisiert: „Wenn dieser Mann kein edler, starker und unerschrockener Bekenner Christi war, dann wird es sicherlich nicht einfach sein, die Erlösung zu finden.“

S Lutherem vstoupili do přímého kontaktu představitelé reformačních církví v Čechách - utrakvisté a Jednota bratrská. Byly zde velmi záhy překládány a vydávány Lutherovy spisy. Do Wittenbergu, kde Luther na universitě přednášel, jezdili studovat mladí Češi.

Mit Martin Luther haben die Vertreter der reformierten Kirchen in Böhmen Kontakte angeknüpft – Utraquisten und Brüderunität). Die Luthers Werke wurden hier bald übersetzt und herausgegeben. Junge Tschechen haben in Wittenberg studiert, wo Luther an der Universität gelehrt hat.

Několik příkladů – budoucí právník Burián Sobek z Kornic se během svých studií ve Wittenbergu stal Lutherovým přítelem. V roce 1520 přeložil a nechal v Praze vydat Lutherovu knihu o Křesťanské svobodě. Člen Jednoty bratrské - Oldřich Velenský z Mnichova vydal ve své tiskárně v Bělé pod Bezdězem v roce 1522 Lutherův výklad o Antikristu.

Einige Beispiele: der zukünftige Jurist Burián Sobek z Kornic und Luther haben sich während der Studien in Wittenberg befreundet. Im Jahre 1520 übersetzte Burián in Prag das Buch „Von der Freiheit eines Christenmenschen“ und ließ es herausgeben. Der Mitglied von der Brüderunität Oldřich Velenský z Mnichova hat im J. 1522 in seiner Druckerei in Bělá pod Bezdězem (unweit von hier)Luthers Auslegung vom Antichrist herausgegeben.

Teologové Jednoty bratrské i utrakvisté udržovali s Lutherem osobní kontakty, hovořili s ním a psali si. Luther podporoval jejich úsilí, aby jejich církev zůstala nezávislá na Římu. *Theologen der Brüderunität hatten persönliche Kontakte mit Luther, haben mit ihm Gespräche geführt und einander geschrieben. Unterstützte ihre Bemühung, eine von Rom unabhängige Kirche zu haben.*

Německé protestantské církve byly po Lutherově smrti úspěšné v zápase o svobodu svědomí. Naproti tomu protestanté v Čechách a na Moravě v 17. století po Třicetileté válce a Vestfálském míru nemohli svobodně vyznávat svoji víru. Například poslední biskup Jednoty bratrské Jan Amos Komenský musel odejít do exilu. Pro české katolíky byl Martin Luther kacíř a nepřítel. *Die deutschen protestantischen Kirchen haben nach dem Luthers Tod für die Freiheit des Gewissens erfolgreich gekämpft. Dagegen konnten die Protestanten in Böhmen und Mähren im 17. Jahrhundert nach dem Dreißigjährigen Krieg und dem Frieden von Vestphalen ihren Glauben nicht frei bekennen. Zum Beispiel der letzte Bischof der Brüderunität Jan Amos Komenský musste ins Exil gehen. Martin Luther war für die böhmischen Katholiken ein Ketzer und Feind.*

Na Druhém vatikánském koncilu v roce 1965 byl zásluhou byla zásluhou pražského arcibiskupa a kardinála Josefa Berana přijat dokument o svobodě svědomí. Josef Beran řekl, že římskokatolická církev v jeho vlasti trpí – bylo to v době komunistického režimu. Pravděpodobně jako následek činů proti svobodě svědomí v minulosti, které se staly v jejím jménu: upálení kněze Jana Husa v 15. Století a rekatolizace v Čechách v 17. Století podle principec „*Cuius regio – eius religio*“

Im Zweiten Vatikan Konzil 1965 setzte Josef Beran – Erzbischof und Kardinal von Prag – die Annahme des Dokumentes über die Gewissensfreiheit. Josef Beran sagte, dass in seiner Heimat Römisch-katholische Kirche in der kommunistischen Zeit leidet. Wahrscheinlich als Folge der Taten, die in Ihrem Namen in der Vergangenheit gegen Gewissensfreiheit gemacht wurden: Die Verbrennung von Priester Jan Hus und Rekatholisierung in Böhmen im 17. Jahrhundert nach dem Prinzip „Cuius regio – eius religio“

V roce 1983, 500 let po Lutherově narození papež Jan Pavel II. podpořil snahu katolicko luteránské komise o společné studium osobnosti tohoto reformačního teologa. Luther i z katolické strany začal být pokládán za svědka evangelia, učitele víry a hlasatele duchovní obnovy. Zprávu o tom přinesl i tehdejší český katolický samizdat - Teologické texty.

Im Jahr 1983, 500 Jahre nach Luthers Geburt unterstützte Papst Jan Paul II ein gemeinsames Studium der katholisch – lutheranischen Kommission, die sich mit der Persönlichkeit von Martin Luther beschäftigte. Luther begann damals von der katholischen Seite als Zeuge von Evangelium, Glaubenslehrer und Verkündiger der geistlichen Erneuerung wahrgenommen werden. Ein Artikel über das Thema ist im Jahre 1983 in einer tschechischen katholischen Samizdat-Zeitschrift – „Teologické texty“ (Teologischen texten) erschienen.

Michal Šimek (farář sboru Českobratrské církve evangelické ve Mšeně;
Pfarrer der Kirche der Böhmisches Brüder in Mšeno)

Gebet um Erneuerung der Kirche **Modlitba za obnovu církve**

Gott, wir danken dir,
dass in deiner Kirche dein Geist, dein Heil, dein Erbarmen
sichtbar und unsichtbar wohnen –
Bože, děkujeme ti,
že v Tvé cíkvi bydlí tvůj Duch, tvá Spása, tvé Slitování

Wir verbinden uns mit allen,
die enttäuscht an deiner Kirche leiden und rufen:
Spojujeme se se všemi,
kteří zklamáni tvou církvi trpí a volají:

Lass leuchten dein Angesicht, so werden wir heil! **Rozjasni nad námi svou tvář a budeme spaseni!**

Wir danken dir
für alle Gemeinschaft, die wir in deiner Kirche erleben,
für alle Hilfe und Seelsorge –
Děkujeme ti za společenství, které v církvi zažíváme,
za všechnu pomoc a duchovní péči -

Wir verbinden uns mit allen,
die an der Spaltung deiner Kirche leiden,
die Einsamkeit und Trostlosigkeit erleben und rufen
Spojujeme se se všemi, kteří prožívají samotu a bezútěšnost, a voláme:

Lass leuchten dein Angesicht, so werden wir heil! **Rozjasni nad námi svou tvář a budeme spaseni!**

Wir danken dir,
dass wir in deiner Kirche erfahren und lernen können, was Leben
ermöglicht:
Ehrfurcht und Liebe,
Treue und Glauben, Güte, Hoffnung und Gerechtigkeit –

*Děkujeme ti,
že ve tvé církvi můžeme zakoušet a učit se, co umožňuje život:
úctu a lásku,
věrnost a víru, dobrotu, naději a spravedlnost-*

Wir verbinden uns mit allen,
die in der Kirche Verletzung erlebt haben,
denen ihr Glaube verdunkelt und Leben verbaut wurde und rufen
*Spojujeme se se všemi, kteří v církvi prožili zranění,
kterým byla víra zatemněna a život špatně nastaven*

Lass leuchten dein Angesicht, so werden wir heil!

Rozjasni nad námi svou tvář a budeme spaseni!

So flehen wir zu dir:

Lass deinen heiligen Geist unter uns wirken,
erneuere deine Kirche,
heile das Angesicht der Erde
und schenke uns deinen Frieden
durch Jesus Christus unseren Herrn.

Úpěnlivě tě prosíme:

*Nech mezi námi působit tvého Svatého Ducha
obnov svou církev,
prosíme o vyléčení tváře země
prosíme daruj nám svůj mír a pokoj
skrze Ježíše Krista, našeho Pána.*

Amen.

Amen.

Tisková zpráva

**Beseda s Jiřinou Šiklovou ke 40. výročí Charty 77 - Mšeno – sobota
26. srpna 2017**

Vzpomínkového večera – besedy se socioložkou a signatářkou Charty 77 Jiřinou Šiklovou - se v pavilonu mšenského koupaliště v sobotu 26. srpna večer zúčastnilo kolem 60 lidí. Vedle Jiřiny Šiklové a moderátora

Michala Šimka se na průběhu večera podíleli Mšenští divadelníci (Divadelní sdružení TJ Sokol Mšeno) a hudební skupina Human Face. Moderátor Jiřině Šiklové, která byla ve Mšeně poprvé v životě, představil Mšeno z hlediska Charty 77 a jejich signatářů. Přímo ze Mšena pocházel chartista Jan Kozlík, nedaleko odsud působila tzv. „Kokořínská“ skupina signatářů (Libuše a Věnek Šilhánovi, Blanka a Josef Císařovští a Kamila Moučková) – pojmenovaná podle místa bydlení v oblasti hradu Kokořina. Na nedalekém hradě Houska působil jako kastelán Svatopluk Karásek. A na důchod se do Mšena - rodného města své ženy Libuše – přistěhoval Zbyněk Čeřovský spolu se svojí manželkou..

Skupina Human Face mezi jednotlivými vstupy zahrála písně od skupiny The Plastic people of the Universe, jejíž uvěznění v roce 1976 zavrželo bezprostřední příčinu ke vzniku občanského hnutí Charta 77. To se opíralo o lidsko-právní dokumenty z konference v Helsinkách v roce 1975, které se shodou okolností staly součástí československého právního řádu na podzim 1976.

Vybrané pasáže z úvodního prohlášení Charty 77 v úvodu besedy přečetli Mšenští divadelníci. Jiřina Šiklová navázala s tím, že po dobu své existence Charta 77 vydala více než 500 dokumentů na různá témata. Zhodnotila to jako velké dílo. Zdůraznila, že z dnešního pohledu samotné prohlášení i samotné dokumenty nám znějí samozřejmě. Situace v době normalizace byla přece jenom jiná. Cenné bylo, že společenství Charty 77 tvořili lidé různých ideových směrů, kteří spolu diskutovali a spolupracovali. Ať už šlo o bývalé komunisty či křesťany nebo občany bez vyznání. To potvrdil další ze signatářů – Jan Ruml z Prahy, který J. Šiklovou na besedu dovezl.

Sama Šiklová se s textem Charty seznámila o Vánocích 1976. Nepodepsala, protože se podílela na výměně konspirativním způsobem zasílané korespondence, tiskovin a samizdatů mezi občanskými aktivisty u nás a československým exilem – včetně Charty 77. Tím by mohla na sebe upoutat přílišnou pozornost a ohrozit komunikační kanály, které od roku 1971 obhospodařoval Petr Pithart od nás ve spolupráci s Janem Kavanem v Londýně.

Jiřina Šiklová zdůraznila, že výměna informací a tiskovin či samizdatů mimo oficiální dohled komunistického režimu byla velmi důležitá. Jednak exil chtěl být informován o tom, co se děje u nás, jednak k nám

chodily tiskoviny jako Svědectví od Pavla Tigrida z Paříže či Listy od Jiřího Pelikána z Říma. Navíc vše, co bylo napsáno, shromažďoval historik Vilém Prečan v Československém dokumentačním středisku v Scheinfeldu v Bavorsku. Tato činnost přispívala k udržení československé kultury. Díla zakázaných spisovatelů vycházela v různých exilových nakladatelstvích v Evropě i v zámoří.

Její činnost byla v roce 1981 prozrazena díky jednomu spolupracovníkovi, který Státní bezpečnosti sdělil datum příjezdu kamionu s materiálem. Šiklová se dostala do vězení, zhruba po roce byla po tlaku mezinárodní veřejnosti spolu s dalšími obviněnými propuštěna. Při večeru všechny zkušenosti líčila s nadhledem jakoby se vlastně nic tak hrozného nestalo. Jak řekla, v každé době se dá žít dobře.

Výrazným způsobem přispěli svým podílem Mšenští divadelníci. Připravili recitaci několika básní Ivana Martina Jirouse – uměleckého vedoucího skupiny Plastic people a k tomu v konfrontaci a pro srovnání několik budovatelských básní komunistické poezie. Ti, co recitovali Jirousovy verše, seděli mezi návštěvníky a při četbě povstali. Ti, co četli komunistickou poezii, seděli vpředu (při četbě vstali) dobově oblečení – vojenská uniforma, dojička, kroj SSM. Nad nimi visel dobový transparent s nápisem „Závěry XV. sjezdu KSČ splníme.“

V závěru besedy měli návštěvníci možnost klást dotazy. Přitom vystoupili manželé Libuše a Zdeněk Čerovští, kteří v emigraci pracovali v Mnichově pro československou redakci rádia Svobodná Evropa. Připomněli telefonáty, kdy jim Jiřina Šiklová telefonovala aktuální informace. Jeden z návštěvníků se zeptal na Antichartu. Jiřina Šiklová řekla, že nikoho za jeho postoj neodsuzuje. U herců jejich podpis docela chápe, protože ti musejí hrát teď a nyní a nemohou psát do šuplíku jako spisovatelé.

Šiklová zakončila vyličením své návštěvy v Československém dokumentačním středisku v Scheinfeldu těsně po listopadu 1989. Když ji historik Vilém Prečan ukázal, co všechno lidé v Československu v době normalizace vytvořili, zapůsobilo to na ni: „*Jsme šikovní a nemáme se za co stydět,*“ uzavřela.

(sim)

Znovuobnovení prorocké spirituality (kázání)

Vstupní slovo: *Hospodin, jen Hospodin je má záštita a píseň, / Stal se mou spásou* (Iz 12,2c-d)

Biblický text ke kázání: „*Bratři, kteří přišli s Petrem žasli, že i pohanům byl dán dar Duchu svatého.*“+ „*Po těch slovech bratři už nic nenamítali, ale velebili Boha: „Tak i pohany povolal Bůh k pokání, aby dosáhli živata!*“ (Skutky apoštolské 10,45 + Sk 11,18)

Příští rok budeme slavit **sté výročí spojení církve luterského a církve reformovaného vyznání**, čímž ve svobodném Československu vznikla církev **Českobratrská evangelická** - 18. 12. 1918. Dříve to nešlo, protože Rakousko-Uherská monarchie nedovolila, aby vznikaly nové církve.

Pravděpodobně letos je nejvhodnější doba, abychom oslavili padesátiletí **znovuobnovení prorocké spirituality** v naší církvi, která se projevila **vznikem desítek nových písní** v 60. – 80. letech minulého století. Jednu z nich jsme před chvílí zpívali – **Přijď již, přijď Duchu stvořiteli. Nová spiritualita** se rozvíjela také přebíráním a překládáním zahraničních písní – gospelů a spirituálů „**Jednou budem dál**“ z okruhu afroamerického kazatele **Martina Luthera Kinga, držitele Nobelovy ceny za mír 1964.**

Písně o překonávání diskriminačně-segregačních tlaků se hodily do naší společnosti, např. „**Už přijíždí vlak**“ nebo česká „**Bojujte, bojujte dál**“ či „**Pokoušení svatého Antonína**“. **Hodily se**, protože marxisticko-socialistická společenská strategie byla diskriminační a ústava z roku 1960 deklarovala docela jasně, kdo jsou privilegováni a kdo druhořadí lidé – proto jsme smírně zpěvem odporovali, „vstupte, zde druhá třída není, ani rozdíl v cestovním.“

Přebíraly se písně i z **německého prostředí, kde se také rodila spiritualita vděčnosti a společenské odpovědnosti**, třeba písnička **Díky** nebo **Moc předivná**. Písnička Hitlerem popraveného faráře Dietricha Bonhoeffera. K Moci předivné složil melodii, tehdy farář bez souhlasu a chartista Miloš Rejchrt. Zpívali jsme ji v 80. letech ze samizdatových zpěvníků Nová píseň a z Dodatků ji zpíváme dodnes, **českobratřští liturgové se k prorocké písni nakonec přece jen přiznali**. Snad právě ona je velmi dobrým příkladem **souznívání moderních**

prorockých písní s vyznáním proroka Izajáše, že Hospodin se nám stal písní – nadějí a příslibem boží přítomnosti: „Bůh je dnes s námi, svědčí naše víra a bude s námi každý nový den.“

Znovuobnovení prorocké spirituality v naší církvi je zřejmě nejlepší oslavovat některou neděli po svatodušních svátcích. Vede nás k tomu **zvěst a melodie některých** nových písní. Nejsou to žalozpěvy, ale většinou nadějně prosby – „Zůstaň s námi, Pane, když se stmívá.“ Nebo „Pozvedněte svoje srdce znavená, posilněte klesající kolena“.

Věříme, že Duch svatý inspiruje k novému vyznání i k nové melodii. Melodie prorockých písní **se proboujaly k radostnému tónu**, protože jsou nesené nadějí víry, a jsou vlastně melodickou formou naděje. **Hudební řeči** jsou velmi dobře vyjádřitelné některé základní dimenze víry, a tou naděje a radost jistě jsou. Proto za chvíli písní **V Království božím místa dost** vyzpíváme nadějně vyznání, že **vstupným do království Božího je smysl pro radost**. Některý druh **radosti** totiž smíme pochopit jako dar od Ducha svatého, k němuž má přístup každý z nás. Dar tvůrčího Ducha není jen darem pro vyvolené apoštoly, ale je to dar pro každého věřícího.

Je to dar nabídnutý též příslušníkům jiného náboženství: mluvili jazyky a radovali se, tj. odložili svou náboženskou nadřazenost a praktikovali smír náboženský, jak ke svému **překvapení** zjistili i jeruzalémští bratři a sestry. Dar Ducha smíření je přístupný každému, kdo se smírně stýká s druhými a touží s nimi prožívat kvalitní společenství, tj. dopřává druhému důstojnost: společensko-náboženský smír i pokoj v duši. Proto **Vzkříšený** posílá učedníky ke všem národům. Národy přestávají být nečistými. I oni mají schopnost žít v míru a duchovním pokoji.

O daru pokoje a důstojnosti každého člověka vypráví Noachovská smlouva (Gn 9), a velmi originálně o ní zpívá prorok Izajáš. Podle biblických autorů bylo lidstvo rozděleno do mnoha národů a se stejnou důstojností, stejné DNA – z jednoho rodu, jedna rodina.

Pluralita a rozmanitost byla božím záměrem (Gn 10), než jakéhosi totalitního vládce napadlo stavět velkou světovou říši - babylonskou věž. On potřeboval, aby lidé **byli jedné myslí a jedné řeči, jeden lid, jedna povolná masa**, aby se mu zdařilo **titánské dílo vlády nad celým světem, jak připomíná moderní židovský prorok, rabín a držitel Templonovy ceny Jonathan Sacks**. Vyprávění knihy

Genesis (Gn 11) mívá velmi pravděpodobně na historického vládce Assurbanipala II.- Adolfa Hitlera starověku, který tehdy nařídil, že v dobytých zemích musí lidé mluvit jednou řečí, a to jen jeho rodnou řečí. A myslet a jednat tak, jak on přikáže.

Podobné sjednocení jednou řečí se vyžadovalo ve středověku a bible se nesměla překládat do národních jazyků. Na univerzitách vládla latina, a valdenští v jižní Francii, severní Itálii, a v jižních Čechách – 220 jich bylo popraveno za císaře Karla IV. – zbožného císaře - a **husité v Praze** porazili tuto babylonskou věž vzdělců, kteří pohrdali obyčejnými lidmi a otevřeli v 15. století cestu **pro spiritualitu v české řeči – při bohoslužbách, i v katechetice**, a vzniklo i **husitské umění** a též **užitě husitské umění**. Hus a husité latinu nezavrhlí zcela - i Hus psal česky i latinsky- proto si později mohl jeho spis “O církvi“ přečíst i Martin Luther. Česká duchovní píseň, katechetika a apologetika se staly základem spirituality určité části husitů a pozdější Jednoty bratrské.

Podobně dnes **někteří nekulturní lidé, včetně některých žurnalistů**, si neváží češtiny a za jediný perspektivní jazyk uznávají pouze **angličtinu, a litují**, že vůbec došlo v 19. století k národní obrození a že vznikla spisovná čeština, česká kultura (Petr Zídek – Lidové noviny).

Již **bibličtí starověcí autoři** byli přesvědčeni, že mocenské protěžování **jedné řeči, jednoho způsobu nařízeného jednání a jednoho normalizovaného způsobu spirituality** vede k znásilňování ducha i těla. Je to i **naše zkušenost**. Socialistická společnost to prokázala mnohokrát,

že křivila - normalizovala lidství a to totálně. A kdo se nechtěl přizpůsobit, byl za to postižen rozmanitým způsobem – lidé na vesnici i ve městech – zničením rodinného života kolektivizací, diskriminací, vězněním, měkkým kulturním i tvrdým politickým terorem.

Zaposloucháme-li se do zvěsti proroka Izajáše, zjistíme, že světové říše byly stejně militantní jako některé dnešní. A Izajáš volá po změně v době velmi rozbité válkami. **Egypt** bojoval s Assýrií, **Egypt** napadl Izrael, **Assýrie** napadla Izrael. A právě v této době prorok Izajáš deklaruje, **že tato nevráživost zde sice je**, ale že nemusí **trvat věčně, protože mírové domluvy jsou možné**.

Je prorok nadějný nebo naivní? V každém případě je **odpovědný člověk – odpovědný společensky i Hospodinu** a ví, že Bůh si přeje mír,

nikoli válku. Proto zpívá o mezinárodním společenském smíru: „V onen den vytvoří **Izrael s Egyptem a Asýrií trojici**; Budou požehnáním uprostřed země. A **Hospodin bude žehnat**: Požehnán buď lid můj egyptský a dílo mých rukou Asýrie a mé dědictví Izrael.“

Zpívali jsme z **Dodatků jednu novověkou prorockou píseň** Miloše Rejchrt, „Přijď již, přijď Duchu stvořiteli, Duchu smíření,/ Přijď již a proměň svět náš celý v nové stvoření.“ Z písně zaznívá prorocký duch **izajášovské odpovědnosti a naděje**. **Moderní prorok** prosí „probuď svědomí otupené, sblížuj národy,/zavěj a přiveď zotročené v říši svobody.“ Takže **smír tady ještě není**, ale smíme o něj prosit: „Duchu svatý, nás svou mocí v lásce obnovuj,/nezanech nás bez pomoci, daruj pokoj svůj.“

Jeruzalémští bratři se nakonec nechali přesvědčit, že i lidé jiných náboženství usilují o **společenský smír**. Proto o **sestoupení Ducha svatého na pohany** můžeme hovořit **jako o letnicích pro občany celého světa**. Proto se smíme připojit k prosbám prorocké písně, která doufá navzdory zjevným nepravděpodobnostem. Smíme prosit: probuď svědomí otupené, sblížuj národy: ač víme přece, že **evropské otupené svědomí** se těžko oživuje. Někteří dokonce **touží po českém brexitu, po vystoupení z EU ač EU nyní spojuje mnohé bývalé nepřátele, kteří spolu bojovali po mnoho staletí**. Smíme prosit o oživení kostí suchých – lidí duchovně vyprahlých, infikovaných a devastovaných Parlamentními listy, přestrašených filmovými videi o násilí a nenávisti – lidé takto infikovaní propagandou nenávisti jen obtížně nacházejí předpoklady k novému životu.

Prorocká píseň - tedy prorocká zvěst i melodie naděje a radosti nás povzbuzují, abychom přijali prorockou činnost a naději a těšili se z boží obživující přítomnosti a volali: **Přijď a s proměnou začni od nás, proměň si nás v nové stvoření**. S důvěrou budeme zpívat, že **v království božím je místa dost a každý je vzácný host, kdo je obdarován smyslem pro radost. Haleluja – 694**.

Pavel Keřkovský (kázání z neděle 25. Června 2017 přednesené v evangelickém sboru v Pardubicích; autor je odborným asistentem na katedře teologické etiky na Evangelické teologické fakultě UK Praha)

Georg Picht: O zlu (Über das Böse) -první část

V sebraných spisech německého filosofa, teologa a pedagoga Georga Pichta (1913-1982) se na konci II. svazku jeho textů "Hier und Jetzt: Philosophieren nach Auschwitz und Hiroshima" (vydal Klett-Cotta ve Stuttgartu v roce 1981) nachází, pozdní (z r.1981), spisek s výše uvedeným názvem. Text lze, až na několik výjimek, číst bez znalosti, jinak rozsáhlého, autorova díla.

Zlo, dle Pichta, vůbec nejde myšlenkově (pojmově) uchopit. Sice je nám až příliš důvěrně známé, naše svědomí nám varovnými signály dává vědět, že zlo v nás samých svou skrytou podstatou působí. My ho ale neumíme uchopit. Hraje si s námi v nesčetných maskách. Ukazuje se nejen v odporném činu či zločinu, ale schovává se nejraději v naší morálce, v našich ideálech, v úspěších, věhlasných činech a různých výdobytcích. Tam, kde vystoupí nezahaleno, nahlédneme jakoby do propasti. I z jeho masek vychází děs, který nás nutí se s odporem odvrátit a utéci. Ale právě v útěku podléháme jeho kouzlu. Zlo je „fascinosum“ a patrně obráží vše, co nás „fascinoje“, vábení zla. Objevuje se dokonce v hávu krásy, fascinoje pak svým skrytým chladem a narcismem.

Od zla nám nepomohou ani „exorcisté“ naší civilizace, jako Darwin, Marx Nietzsche a Freud, kteří sice odhalují „falešné“ hodnoty či ideologie, ale nic za ně nestaví a to má Picht také za zlé jednání. Proto dnes stojíme s prázdnými rukama. Zapomněli jsme starou moudrost, že zlo se dá porazit jen dobrem. Jsme-li tázáni, *co* je dobro, jsme bezradní, odpověď neznáme a hledáme ponejvíce únik opět v nějaké masce zla.

Křesťanská tradice, v níž jsme vyrostli – která se od evangelia dalece vzdálila – hledala zlo v duši *jednotlivce* a jmenovala ho „hřích“. Události našeho století však poučily každého, že zlo nepřebývá v individuálním, nýbrž v kolektivním vědomí. V kolektivním vědomí se stahují mraky, z nichž pak blesk zla vyšlehně. Jsme zlí, protože necháváme bez odporu proniknout kolektivní vědomí do našeho vlastního. Onen prostor, který označujeme jako naši „duši“, je jako vakuum, nasává to, za co my neručíme. Kdekoliv v kulturách a společnostech, ve skupinách i jednotlivcích vakuum tohoto druhu nastane, najde si zlo své doupě. Bylo by jednoduché, kdyby nás zlo potkávalo jen ve zločinech či ohavných skutcích. Ale humus, v němž se zlu daří, to jsou tupé hlavy a lhostejná srdce, ti průměrní, funkcionáři,

manipulovatelná masa všech vrstev společnosti. Stroje hororu nejsou obsluhovány lidmi mimořádnými, nýbrž šedivými všedními lidmi. Ničivé války jsou dílem automatů jakéhosi abstraktního pocitu povinnosti. Technici genocidy nejsou žádné bestie, nýbrž průměrní lidé. Stalo-li se něco strašného, nikdo poté o tom nevěděl, nikdo se na tom nepodílel. Dokonce platí, že to přeci nebyla osoba, nýbrž ono vakuum v ní, které se nechalo kolektivním zlem naplnit. Osoba byla již tak vyprázdněná, že nebyla s to vnímat, co se jí stalo; tancuje jako korek na vlnách kolektivního vědomí. Za skutky, které umožnily, že se společnost dvacátého století vydala napospas působení zla, nelze činit odpovědným žádného jednotlivce. Dnes se stav vysvětluje „netušením“ vůči zlu, které mělo dlouhou předchozí fázi a jejíž symptomy se přičítají globální krizi vědecko-technické civilizace. Zlo by tudíž mělo být centrálním tématem politiky i filosofie. Museli bychom zlo uchopit, abychom jej mohli porazit. Ale, jak říká Picht, ono vůbec nelze myšlenkově uchopit. Na zlu troskotají všechny kategorie.

Neumíme zlo myslet, ale ono vládne nad našimi myšlenkami. Proto nemůžeme než hledat kriteria, která nám signalizují, kde zlo do našeho myšlení proniká. Zde se dá říci něco velmi jednoduchého: nejmocnější je zlo tam, kde si ho nechceme přiznat. Člověk se tak zbavuje schopnosti uchopit skutečnost jaká je. To platí například o vědě, která se pyšní tím, že je „nehodnotící“. To platí o přenesení jejich abstrakcí do technických, průmyslových a společenských mechanismů. To platí o každém „systému“, jehož funkčnost spočívá v tom, že jednotlivci, kteří ho obsluhují, jsou vyměnitelní, jejich způsobilost se prokazuje tím, že reagují indiferentně na indiferentnost systému. Tato zaslepenost naší doby je charakterizována okolností, že i po Osvětimi a Hirošimě se zlo v ekonomických teoriích, v sociálních vědách i v takzvaných humanitních vědách buď vůbec nevyskytuje, nebo alespoň není učiněno předmětem metodické reflexe. Ani analytické filosofii a strukturalismu není zlo známo. Zlo je stíženo kolektivním tabu. Že se jednotliví vědci nad zlem, jak je v dnešním světě potkává, rozhořčují, nepůsobí zpětně na jejich metodické vědomí a jsou často nakloněni, vydat se nekriticky všanc opět nějaké ideologii. Toto schizofrenní chování je symptomem všepronikající moci zla. Jak ale máme zlo poznat, když nejsme s to jej

myslet? Jak máme zjistit o čem je řeč, když se zlo vymyká pojmu, nebo když by se dokonce mělo ukázat, že pojem sám je manifestací zla? Náboženství a kultury, které na rozdíl od nás moc zla znaly, věděly, že je ho možno porazit jen tak, že se pojmenuje (zaklíná-bannen). Zlo bylo tak zažehnáváno ve zpodobněních a ritech, které vytvářely jakýsi vnitřní či vnější „ochranný okruh“. Ne tím, že se zlo analyzuje, nýbrž že se zároveň pojmenováním nutí, aby se dalo poznat v nezahalené podobě. Toto Evropská filosofie, mezi Platonem a Nietzsche, kteří zlo odkryli, téměř nezkusila. Zaklínající představování odporuje pravidlům myšlení, které od dob Aristotelových byly závazné. (Kant a Schelling jsou dvě velké výjimky). Bude třeba se ptát, proč metafyzika o zlu nic neví nebo vědět nechce. Je-li pojmenování formou, jíž je zlo poznáváno, pak je pochopitelné, že vědění o zlu v evropské kultuře zůstává omezeno na tu sféru lidského ducha, která mu nebyla oněmi pravidly myšlení zapovězena. Zlo je jedním z velkých témat umění: sochařství, malířství, poezie a literatury a s určitým omezením i hudby. Je-li tomu tak, že myslíme každou formou poznání, pak musíme větu, z které jsme vyšli, pozměnit: evropské umění a literatura učinila zlo myslitelným. Evropská filosofie a věda se tomu „ubráníla“ tím, že dogmatizovala pojem myšlení, který zlo z okruhu myšlení vyloučil. Je-li ale zlo skutečná moc, pak se filosofie a věda tímto rozhodnutím obrala o možnost ono zlo skutečné, tedy v jeho pravdě, poznat. Falešně chápáné náboženské a filosofické tradice založily předsudek, že zlo je privilegium člověka, mimolidská příroda že je dobrá. Člověk si dokonce nárokoval na zlo absolutní monopol. To není slučitelné ani s naší bezprostřední zkušeností se světem ani s moderní přírodovědou. Všechny živé bytosti žijí z ničení nebo vytlačení jiných živých bytostí; tato zásada patří k definici samého života, je implikována v principech evoluce a selekce. Původ zla ve všech podobách je v životě samém. Kdo tuto věc nechce uznat, vystavuje se právě sebeklamu a lži. Nemůže zlo překonat, protože mu uhýbá a tedy právě mu propadl. Má-li zlo svůj původ v samotném životě, můžeme pravdivě žít jen jsme-li hotovi to uznat. Některé úctyhodné tradice (nejen evropského myšlení) jsou tímto poznáním podníceny život jako takový odmítat, jeho projevy potlačovat. Když ale život odmítáme, zmizí i dobro. Neboť to, co jmenujeme „dobrem“ pramení z přitakání životu. Z toho vychází teze, která otřásá všemi našimi předsudky o dobru a zlu: dobro se může

rozvíjet jen když uznáme zlo. To znamená víc a něco jiného než rezignující zjištění, že zlo se ze světa odstranit nedá. Znamená, že překonání zla nezačíná jeho popíráním, nýbrž tím, že je jako jednu z podmínek života vůbec akceptujeme a vezmeme na sebe. Dobro a zlo se nedá postavit proti sobě podle *věty o sporu*. Oba jsou v životě stejně původní, oba jdou stále spolu. Není žádné dobro, v kterém by se také zlo a žádné zlo v kterém by se také dobro nemanifestovalo. Slova „dobro“ a „zlo“ podobně jako slova „den“ a „noc“ označují hraniční hodnoty spektra s nesčetnými přechody. Všechno živé se ukazuje v tomto spektru, všechno živé je tudíž ambivalentní. To souvisí s tím, že všechno živé se vyskytuje *v čase*. Zde je jeden z důrazů Pichtova myšlení.

Lidé jsou produkty své evoluce. Pozorujeme-li manifestace zla v různých sférách lidského pobývání, dá se, jak ukázal výzkum chování, poznat morfologie zla. Že totiž téměř vše, co v lidském životě nazýváme „zlem“, lze převést na vzorce chování, které lidé převzali z předchozích stadií evoluce jako nezničitelné dědictví. Ani lidská fantazie neumí vytvořit nic, co by nebylo předznačeno ve vzorcích v kolektivní paměti našeho genetického dědictví. Když příležitostně rozpoznáme v našem či cizím chování, ve snech, mýtech či uměleckých dílech bestie, které jsou v nás, nejspíš se zhrozíme a řekneme: já sám sebe nepoznávám. Ale k tomuto „sebe“ patří také džungle, kterou každý z nás skrývá v sobě jako nevyhaslou vzpomínku na své genetické pradějiny. Tyto genetické pradějiny jsou všem lidem společné. Vzpomínka na džungli není individuální nýbrž kolektivní vědomí. To, co nazýváme „duší“ není primárně naše vlastní já, nýbrž kolektivní paměť. Kolektivní vědomí je podmínkou možnosti individuality. To má před individuálním vědomím vždy navrch. Jeli naše „duše“ kolektivní paměť, obsahuje slovo „já“ sebeklam, který život popírá. Tímto slovem vznášíme nárok na monopol, který nám nepřísluší: monopol pána naší „vlastní“ duše. Ale tím, že jsme díky naší duši, tedy díky naší spoluúčasti na kolektivní vzpomínce na naše genetické dědictví lidmi, se nijak neruší, že to, co naši duši rdousí, je zlo. Nesmíme tedy džungli v našem nitru popírat, nýbrž ji přijmout, stejně jako musíme přijmout přírodu takovou, jaká je. Neexistuje žádná emancipace od našeho genetického původu. Jistě, lidé mají možnost učinit si z překonání tohoto původu úkol. Ale tento úkol selže všude tam, kde se onen původ popírá. Kdo ve spektru mezi dobrem a zlem chce uskutečňovat své poslání, musí nejprve vzít na sebe, kdo je.

Když rozpoznáme v přírodě, která nás obklopuje, zlo, jak ho známe z naší vlastní duše, není to žádný nepřipustný antropomorfismus, nýbrž průhledný rezultat evoluce. Antropocentricky naopak myslíme, když si namlouváme, že krutost, násilí, úskok, vychytralost a lstivost jsou zlé jen, když je potkáváme v lidech, u zvířat že jsou naopak tyto vlastnosti chvályhodné, protože se v evoluci vyvinuly jako podmínka zachování druhu. My lidé jsme totiž v procesu selekce jiná zvířata předhlonili tím, že v nás se stejné vlastnosti vyvinuly k vyšší účinnosti. Náš úspěch v „boji o přežití“ nás nevyvádí ven z přírody, nýbrž do ní. Podle bible (1M, 2.8nn) vystoupil člověk z přírody teprve tím, že pojedl ze stromu *poznání* dobrého a zlého. Tak se jakoby od svých přírodních kořenů distancoval. Smysl slova „dobro“ a „zlo“ se už pak netýká toho, zda to a či ono chování v průběhu evoluce má větší šanci se prosadit. Co je tedy vlastně zlo?

Nemůžeme říci: úspěch v boji o přežití je dobrý a to, co bylo vyselektováno je zlé; nemůžeme ani tvrdit, že co má úspěch musí být právě proto zlé. Nic nás ale neopravňuje k názoru, že dobro a zlo tím, že je lidmi poznáváno, je jeho država; jen lidé mohou být dobří nebo zlí. Antropomorfní význam „dobra“ a „zla“, který se v křesťanské tradici prosadil, není v souladu se zprávou o stvoření. Tento význam jí byl podsunut, protože novověká morální filosofie učí, že v přísném slova smyslu zlým můžeme nazývat jen toho, kdo činí zlo vědomě. S tímto tvrzením se Němci po r. 1945 vymlouvali z kolektivní viny za Osvětim. Když lest kolektivního i individuálního nevědomí a jeho potlačovacích mechanismů neprohlédneme, pak, s odvoláním na tuto doktrínu, odhalené zlo se jeví jako nevina.

Že člověk pojedl ze stromu poznání dobrého a zlého nám umožňuje, abychom to, co shledáme zlým v nás samých, našli i v přírodě. Mytické myšlení, kterému se zlo jevílo v hrůzostrašných zvířecích podobách, je ve skutečnosti založeno hlouběji, než údajně osvícené abstrakce, s pomocí nichž se pokoušíme zlo z přírody vykázat, abychom jej mohli vypudit i z nás samých. Z tohoto tvrzení ale vyplývá konsekvence, která odporuje všem našim předsudkům. Říká totiž, že „zlo“ není žádný morální pojem. Lidé by nemohli mít žádnou morálku, kdyby zlo v přírodě už nebylo. Původ jak zla, tak dobra v životě samém je podmínkou možnosti morálky. Morálka není podmínkou dobra či zla. Nemůžeme říci, že morálka je dobrá, že udává pravidla, podle nichž

můžeme rozlišovat mezi dobrým a zlým. Morálka sama totiž, tím že zlo ze sebe vylučuje, je ve stálém nebezpečí stát se jednou ze záští zla.

Principy evoluce a selekce regulují sebezáchovu i zachování druhu organismů. My jsme navyklí to, co je sebezachování prospěšné hodnotit pozitivně, to, co je tomu škodlivé hodnotit negativně a neradi pomýšlíme na to, že v soutěži organismů při této perspektivě vyvstanou právě tak mnohé rozpory, jak existují soutěžící druhy a individua. Z hlediska ostatních živých bytostí se může člověk naší civilizace jevit jen jako inkarnace zla, neboť s nimi zachází dle své libosti, hubí a ničí jejich ekologické okolí.

Platí-li že to, co slouží sebezáchově je dobré a chápe-li se ono „sebe“ jako „já“ tj. jako subjekt panství nad přírodou, které není podřízeno žádnému vyššímu zákonu a zaujme-li se postoj nad a mimo přírodu, pak výsledkem musí být její destrukce. Leibnitz se pokusil (v tradici řecké filosofie) řešit problém velkou myšlenkou světové harmonie. Předpokládáme-li harmonii světa a nosný pojem Boha, pak je možno tvrdit, že vše, co se děje, je nutné k zachování celku. Sice se něco může v perspektivě nějakého jedince, skupiny nebo druhu jevit jako škodlivé, ale to platí jen relativně, z jejich stanoviska. Ono „sebe“ jež má být zachováno, není jakákoli jednotlivost, která ve světě existuje, nýbrž kosmický řád v celku, na jehož trvání každá jednotlivost závisí. V tomto velkém metafyzickém plánu zlo mizí, v jednotlivých perspektivách se rozplývá.

Leibnitzem tak získává metafyzika podobu teodicee. To on razil tento pojem. K tomu se příkře vyslovil Kant: „pod teodiceí se rozumí obrana nejvyšší moudrosti Tvůrce světa proti námitce, kterou proti ní vznáší rozum kvůli neúčelnosti(zweckwidrig) ve světě. Jmenuje se to obhájit věc Boha; ač nemůže jít o nic víc než o věc našeho troufalého a svoje meze neuznávajícího rozumu“ (I.Kant, „Über die Misslingen aller philisophische Versuche in der Theodicee“). Že se člověk povyšuje na soudce nad Bohem implikuje převrácení dobra a zla. Proto již Luther takové spekulativní tázání, které později Leibnitzem získalo název teodicea radikálně odmítl: ne Bůh se má před fórem lidského rozumu ospravedlňovat, nýbrž člověk se musí ospravedlňovat před Bohem. Jádro Kantova pojednání, které začíná výše citovanými větami, je obširná interpretace knihy Job. Ta ho podnítila rozšířit svou kritiku Leibnitze na zničující kritiku spekulativní teologie vůbec. Idea, že by se

Bůh měl odpovídat před soudnou stolicí lidského rozumu je přesné obrácení představy o posledním soudu. Je to nejvyšší blasfemie, které je lidské myšlení schopno. Teodicea je tudíž výtvor zla.

Co tím chce Picht říci je zřejmé. Každá snaha zlo vysvětlit resp. ze světa „odvysvětlit“ vede jen k tomu, že zla naopak přibývá.

Podobně se ke zlu a teodiceí staví Hegel. Svě „Přednášky o filosofii dějin“ zakončil větou: „Že dějiny světa jsou vývojový proces (totiž uskutečňující se idea) a skutečné nabývání Ducha za proměnlivým jevištěm dějin – to je opravdová *teodicea*, ospravedlnění Boha v dějinách“. Popírání zla, dle Pichta, nelze dovést dál.

Nietzsche chce znovu vyvolat autentickou formu osvícenství: Osvícenství je dospělost ducha, který v tom prokazuje svou svobodu, že nezavírá před zlem oči.

Takovým duchem byl Immanuel Kant. Stojí ovšem v oné tradici, od které se Picht odvrací: umísťuje dobro i zlo výlučně do člověka.

Podstata člověka je podle Kanta založena ve schopnosti rozumu; podmínkou možnosti rozumu jako takového je jeho schopnost určit sám sebe: svoboda. Svoboda je schopnost k dobru i zlu. Tím pádem vypovídá učení o radikálním zlu v lidské přírodě, že zlo není sice jedinou, avšak nepominutelnou podmínkou možnosti svobody.

Příčina zla nemůže být pouhý přírodní pud, neboť „pak by užití svobody mohlo být převedeno na určení skrze přírodní příčiny, což jí ale odporuje.

člověk obsahuje základní předpoklad dobrých (nám nezbádaných), nebo předpoklad zlých (protizákonných) maxim.

s tímto učením začíná velká krize evropské metafyziky, neboť metafyzika je formou myšlení, která vykazuje svou nepravdivost tím, že není s to skutečnost zla poznat a uznat.

Schelling podniká v návratu ke Kantovi nadlidský pokus myslet svobodu jako schopnost k dobru a zlu absolutně a obě, dobro i zlo odvodit z podstaty Boha. Bůh sám je ten Kantem nazvaný „nezbádaný“ první příčina dobra i zla. Podle Schellinga také vystupuje skutečnost zla a dobra na světlo teprve s člověkem. Protože ale obě myslí absolutně, tzn. v Bohu, umožňuje mu to vybudovat celou filosofii přírody jako predehru manifestace dobra a zla.

Skrze relativní svobodu dosáhli lidé v kvalitativním skoku své evoluce skutečně oproti jiným živým bytostem zvláštního postavení. Kant tuto

relativní svobodu vyložil absolutně. Vyvázal člověka z přírody a jen jemu přiřkl schopnost dobra a zla. Schelling zruší Kantovo určení hranic lidského poznání a myslí jak svobodu tak přírodu jako vyjevení absolutna. Když může být zlo poznáno a myšleno, je se svobodou i poznání dáno absolutně. Schelling hlásá absolutní totožnost systému pravého metafyzického poznání se systémem světa. To ale znamená, že duch člověka dosahuje absolutní totožnosti s duchem Božím. Tímto myšlenkovým krokem si činí nárok v teoretickém užití rozumu na nepodmíněné poznání absolutní pravdy.

U Kanta jako u Schellinga vyvstává zlom, jak ukázáno, ideou Absolutna, které je myšleno jako absolutní totožnost. Picht - zpochybnit absolutní charakter lidské svobody. Není nárok na Nepodmíněné, tedy idea absolutní identity v každé podobě vyjevením zla, klamné naplnění Satanova slibu: „budete jako bohové“? Nebyli lidé ideou nepodmíněné svobody, která mu zjedнала moc nad přírodou vydání panství zla, právě tam, kde věřili, že odkryli původ vši morálky?

Podle Kanta manifestuje se podstata člověka v tom, že má na rozdíl od jiných živých bytostí vědomí sebe sama což se vyjadřuje tím, že může říci „já“. Kant ono člověkově „já“ určil cartesiánskou formulí „já myslím“ přesněji: ono „já myslím“ musí všechny mé představy doprovázet *mohu* (KrV B131). On ale

u Kanta je ono „já myslím“ možné jen proto, že chápe sebe sama ve svém bytí, tedy v jím chtěné identitě se sebou samým jako nekonečný úkol. Vzhledem k ideji nekonečnosti úkolu musí se určit samo, aby vůbec bylo možno být a myslet. Jen tím „jest“, že se takto umožňuje. Tak se sebe samo určuje sobě samému.

Proto je svoboda podmínkou možnosti „já myslím“ vůbec, rozumu v jeho teoretickém i praktickém užití.

nemůžeme už propadnout představě, že by slovem „já“ bylo označeno empiricky existující individuum v jeho individualitě. Jakmile řekneme „já“ přestupuje empirické vědomí do „já myslím“ transcendentálního vědomí a transcendentální vědomí je ve všech empirických individuích identické. Toto je, mohu-li použít jednosměrně užívaného výrazu, vědomí kolektivní. Rozdíl mezi Kantovým transcendentálním a naším kolektivním vědomím je v tom, že kantovo transcendentální vědomí je per definitionem pravdivé, když oproti tomu mluvíme o kolektivním vědomí, zůstává jeho poměr k pravdě otevřený.

Kantovo transcendentální vědomí je nečasové. Podceňovat nelze také rozdílný postoj obou významů ke zlu. U Kanta je (konečná) pravda transcendentálního vědomí garantována tím, že rozum je zbudován jako systém, tedy průběžně nesený onou identitou, na kterou se „já myslím“ orientuje jako na nekonečný úkol založení svého určení. Proto může Kant tvrdit, že poznání praktického rozumu je a priori pravdivé a právě proto i dobré; jakoby člověku bylo možné rozlišit dobro od zla. Když naopak mluvíme o kolektivním vědomí, zpochybňujeme aprioritu poznání dobra a zla. Máme za možné, že identita jako taková, i když je myšlena praktickým rozumem jako pouhá idea, je transcendentálním zdáním a že jsme tímto zdáním stále ohroženi, když se odvažujeme používat slovo „já“. Tím se mění konstelace mezi zlem, pravdivým, časem a dobrem.

Těmito úvahami je zpochybněna nejen Kantova nýbrž každá morální filosofie, která reprodukuje tento typ „etiky“, který od stoiků ovládá evropské myšlení. Pojmy „morální zákon“, „norma“, „morální soud“ podléhají podezření, že jsou jakožto myšlenkové formy maskami zla. Neméně podezřelý je způsob náhledu, který na základě ideje z přírody vymanivší se svobody chápe „dobro“ a „zlo“ jako predikáty jednání a už nehledí na to, co lidé *jsou*. Každé jednání je výrazem pohnutky; v každém jednání se projevuje to, co v jednání samém nevyhází najevo – motivy, pudy, reakce, změněné vztahy jednajícího s politickým, společenským a přírodním okolím, především ale sám jednající. Ne jednání, nýbrž lidé jsou dobří a zlí.

Relativní svoboda člověka nemá svůj základ v kategorickém imperativu, nýbrž v tom, že ví, že zemře, že tedy anticipací smrti se od času v němž se nachází zároveň od něj distancuje

Distance od času nepřesazuje ho do nečasové pravdy nepodmíněného vědění, ale nechává jej zakusit pomíjivost každého časného pobytu bezprostředně

Díky distanci k času se lidé pohybují v otevřeném hřišti. Tomuto hřišti vděčí lidé za svou selekční výhodu před ostatními zvířaty. Toto hřiště neleží mimo čas; je hřištěm naší časovosti.

Domníváme se, že dobro a zlo jsou privilegii člověka, protože moc zla na tomto hřišti zakoušíme. Ale ono nám dává, jak stojí v bibli, pouze možnost toto zlo poznat. To nevyklučuje, nýbrž předpokládá, že ona moc vše, co je v čase, provládá.

Protože lidé vědí, že žijí v čase, je každé lidské cítění, myšlení i konání stále zaměřeno na budoucnost. Vzhled na budoucnost stanovuje perspektivy, podle kterých lidé volí, co do svého života chtějí integrovat. **Jan Kozlík** (psáno pro Křesťanskou revue na listopad 2017)

V Nebuželích před 200 lety

V sérii církevních výročí, které vyvrcholí v příštím roce vzpomínkou na vznik naší Českobratrské církve evangelické, se letos připomínáme pětisté výročí Lutherova vystoupení. To se počítá za počátek světové reformace. Přitom nám uniká, že k podobným, staletým výročím došlo v době trvání evangelických církví v našich zemích již dvakrát. Poslední výročí reformace probíhalo, stejně jako pětisetleté výročí Husovo, za války a tedy v příslušně omezeném rozsahu. Mnohem významnější bylo třisetleté výročí a jeho oslavy v roce 1817. Bylo to první veřejné vystoupení evangelíků obou vyznání, luteránů (a.v.) i reformovaných (h.v.), 36 let po vydání Tolerančního patentu. Vznik tolerančních sborů byl ještě v dobré paměti, i když v nich už hlavní slovo přebírala další generace.

Oproti počátkům se již mnohé změnilo. Šlo sice jen o tolerované vyznání, které na zrovnoprávnění s katolickou církví muselo ještě několik desetiletí čekat, ale postoj společnosti i vrchností se hodně změnil. Projevilo se to v mnoha ohledech, např. poměr počtu smíšených a evangelických sňatků několikanásobně vzrostl. V mnoha obcích Mělnicka měli za rychtáře evangelíky a sebevědomí evangelíků s pravidelnou duchovní péčí vzrostlo.

Není tedy divu, že když konsistoř požádala císařské úřady o povolení oslav reformace, bylo jí vyhověno. Datum oslav bylo stanoveno na neděli 2. 11. 1787. Oslavy probíhaly ve všech zemích rakouské říše a stejnou měrou ve sborech a.v. i h.v. Je zcela příznačné, jak evangelické sbory té doby držely při sobě: sbírky vykonané v průběhu oslav byly vesměs určeny pro nějaký jiný sbor. Tak např. z Vysoké u Mělníka byla sbírka odeslána reformovanému sboru v Pešti, z pražského sboru v Truhlářské ulici poslali pomoc do Štýrska, ve Vtelně se sbíralo pro sbor v Lysé n. L., apod.

Jubilejní oslavy pozoruhodné také tím, že přilákaly i mnohé katolíky, kteří měli vstup na normální evangelické bohoslužby přísně zapovězený. V dnešní době se již nedozvíme, zda šlo o pouhé zvědavce, nebo o členy rodin ze šedé zóny, které po Tolerančním patentu neměli přes své nekatolické kořeny odvahu přestoupit k evangelické církvi. Je to nicméně první doložený příklad účasti katolíků na nějaké evangelické akci, ke kterým později docházelo častěji, např. ve Mšeně se v roce 1848 konala společná bohoslužba!

Zmíněné jubileum v se rovněž stalo příležitostí pro první úpravy nebo dokonce přestavby tolerančních modliteben, jejichž původní vzhled nebyl právě důstojný. A to buď již na slavnost, nebo následně pod jejím dojmem. Tak např. v Nebuželích byly pořízeny mj. nápisy na stěnách, v Mělnickém Vtelně nový stůl Páně a nová kamenná kazatelna, což znamenalo zvýšení stropu, atd.

Následně, v roce 1820 vyšel v Praze prací Jakuba Glace sborník „Zprávy o svěcení třetí jubilejní slavnosti Reformatci ve všech cis. král. rakouských zemích Léta 1817“, který podává souhrnný obraz o celé akci, většinou s podrobným popisem průběhu slavnosti v jednotlivých sborech. Součástí je také seznam předplatitelů tohoto sborníku, který – s určitými výhradami – nám ukazuje nejaktivnější členy sborů.

Podívejme se tedy, jak probíhaly oslavy v nebuželském sboru, který se nyní značně překrývá se sborem ve Mšeně:

Dala sobě také na tom záležitosti evangelické reformátská církev v Nebuželi, na panství řepínském, v kraji Boleslavském, pod správou duchovního Pastýře, Pana Jana Wega, by ten den všeobecné radosti a jubilejní slavnosti reformatci co nejvíc oslavila a pamětným učinila. Den 2ho Listopádu byl jasný, povětrí žádosti všech věrných audů církve sloužící. Shrnulo se lidu ze všech stran do Nebuže, nejen z audů církve, nýbrž také veliký počet z katolíků a z bližších církví, tak že modlitebnice, dosti veliká a prostorná, byla naplněna a nepostačovala k přijetí tak velikého zástupu. Nejvyšší cis. Král. tištěný patent a cis. král. konsistoriální nařízení z strany svěcení této slavnosti bylo na dveře modlitebnice vyvěšeno.

Modlitebnice Nebuželská, která na velkost a důkladnost mezi protestantskými modlitebnicemi v Čechách sotva sobě rovnou má, již r. 1816 dílem řezbářským a štafirským, též nápisy v vnitřku krásně ozdobena, nyní pak na tu slavnost Stůl Páně a kazatelnice zelenou

tykytou potažena, a kytkami od řezbáře a štafíra v báních lazurových výborně okrášlena, v očích zástupů, zvláště přespolečných, vážnost a uctivost působila.

Pořádek služeb Božích se konal dle předpisu konsistoriálního. Nadzminěný duchovní Pastýř nesl v jedné ruce bibli svatou, v druhé ruce kalich Páně, postavil to obě na stůl oltářní. Za ním šli z farního příbytku starší církve, pak 24 družiček věnci ozdobených, v bílém oděvu, po páru. Tyto panny posadily se vůkol Stolu Páně, jenž krásnými mřížemi, dílem řezbářským, ozdoben jest. Ticho bylo v celém shromáždění. Duchovní vykonal u Stolu Páně církevní pořádek, načech shromáždění zpívalo z bratrského kancionálu na str. 527 „Hallelujah! Necht' sláva, čest.“ Po vykonané předepsané modlitbě u Stolu Páně, odstoupiv duchovní pastýř, posadil se na svém místě. Zatím se zpívaly z Žalmu 118 verše 1, 2, 12, 13- Při sezpívání posledního verše vstoupil duchovní pastýř na kazatelnici a dle textu od slav. Konsistoře předepsaného konal podstatný a pronikavý výklad o příčině a cíli této všeobecné slavnosti, a vyjádřil, že tato jubilejní slavnost jest vlastně triumf a oslavení těch dvou na Stolu Páně postavených pokladů církve, totiž slova Božího a kalicha Páně, kterýžmižto pak aby církev evangelická obojího vyznání milosti všemohoucího Boha a slavně panujících našich Mocnářů jest obdařena, a z toho se velice raduje.

Po kázání zpívala se píseň? „Sion evangelický vzdává čest, velebnost“ (Píseň tato se nachází v modlitbách od p. Jana Věga vydaných.) Mezitím povstalo těch 24 pann aneb družiček z celé církve vybraných, uprostřed nichž u Stolu Páně na jeden stupeň vystoupila Judita, starší dcera duchovního pastýře církve, věnci z rozmarýnu ozdobena, celá bíle oblečena, a vypravovala v rytmech krásných, v nichžto pobožnost i učenost skladatele, Pana Jozefa Věga, duchovního pastýře v Libiši, syna Nebuželského, se stkví - z písma svatého a z církevní historie vybrané: Příběhy církve křesťanské od vstoupení Krista pána do nebe až do nynějších časů. Jak důstojný obsah, tak i čistá, srozumitelná řeč česká, i nevinnost této panninky, jejího oděvu prostá sličnost, její příjemný hlas a líbezní posuňkové, takové pohnutí srdci způsobily v celém shromáždění, že nejen slzy tekly z tváří mnoha set posluchačů, nýbrž mnozí nahlas plakali.

Po skončení této řeči vystoupila na ten stupeň druhá dcera téhož duchovního, jménem Karolina Ráchel, a předpověděla píseň, podobným

způsobem od libišského duchovního pastýře vypracovanou, kterouž ty družičky zpívaly a spolu s nimi celé shromáždění. Po tom následovalo přísluhování Večeří Páně, požehnání od kazatele, a tak se zástupové rozešly.

Bez zajímavosti nejsou ani jména předplatitelů sborníku z nebuželského sboru: Pan Jan Végh, duchovní Pastýř, Frant. Havlíček z Jelenic, Václav Šesták z Jenichova, Jozef Krajník ze Lhotky, Václav Fryč, Václav Šubert z Živonína, Matěj Martinec z V. Újezda, Jan Ducháč, Jozef Rytíř ze Střem, Tomáš Vraný ze Stránky, Jan Vartýř, Václav Heřman mlynář kroužecký, Václav Zeman z Řepína, Jan Polívka z Kaniny.

Jan Mašek (rod Mašků má kořeny v Mělnickém Vtelně; autor je kurátorem sboru Českobratrské církve evangelické v Praze – Dejvicích)

Zakladatel mšenské ZUŠky opustil milovaný kraj

Pět dní před svými jednadevadesátinami, 16.7. 2017, zemřel docent filosofické fakulty, historik, výtvarný teoretik a malíř Josef Císařovský (21.7.1926 – 16.7. 2017).

Josef Císařovský se narodil v Hostouni u Kladna. Jeho dětství bylo poznamenáno velkou hospodářskou krizí, za níž rodina přišla nejen o krámek, ale neschopností splácet hypotéku také o střechu nad hlavou. Malý Josef se svými rodiči a dvěma mladšími sourozenci získali azyl na půdě hostince své babičky. V patnácti letech přišel o otce, tím pádem také rodina o živitele, ale s pomocí pilné maminky a příbuzenstva se jakž takž protloukali. Když mu bylo šestnáct let, vyvraždili nacisté jeho kamarády a vše živé ve vsi Lidice, kam bys z Hostouně kamenem dohodil. S několika mladými sousedy se vydal z kraje května pětáctýřicátého na pomoc Praze. Pomáhal u kulometu střežit roh Staroměstského náměstí a tam byl také lehce zraněn. Když se mladí hrdinové vrátili do rodné vsi, byli nejprve oslavováni, posléze si je

zavolal pan starosta a beze svědků jim vynadal: „Vy kluci pitomí, copak nevíte jak dopadly Lidice...“

Po válce se ve všeobecné euforii stal členem KSČ a oženil se s Blankou Charvátovou z Loun. Postupně se jim narodili tři synové: Petr (1950), Josef (1952) a Tomáš (1962).

V letech 1945 – 1956 studoval na Filosofické fakultě Vysoké školy politické a sociální a Akademii výtvarných umění v Praze. Pod vlivem nakažlivé utopie – komunismu – se vydal do tehdejšího Sovětského svazu, kde studoval nejprve v Leningradu a později v Moskvě malířskou Akademii. V sovětském Rusku se mu podařilo seznámit se nejen se zbytkem avantgardy (K. S. Melnikov), ale i proniknout do depozitářů a nafotit a sepsat seznam skrytých uměleckých děl (Malevič, El Lisickij, Tatlin, Gončarovová a další). Knihu Ruská a Sovětská avantgarda se mu nepodařilo vydat.

V roce 1956 se vrátil do vlasti s projevem Nikity Chruščova v kapse (dokument XXII sjezdu KSSS o zločinném režimu Josifa Vissarionoviče Džugašviliho) což mělo za následek uvíznutí v hledáčku StB a odposlech telefonu. Je pravděpodobné, že v té době zažil otřes a zhroutil se mu jeho svět. Josef Císařovský se vždy hlásil k levicové avantgardě a není možné se vyhnout skutečnosti, že mnoha svými nekompromisními postoji, články a vášnivými odsudky uškodil nejen sobě, ale i některým svým kolegům a souputníkům (smutná je zvláště jeho nehezká recenze Halasovy sbírky, dlužno podotknout, že přechodnému „vykolejení z řádu“ se nevyhnul ani tento básník z největších).

Aktivní výtvarná činnost – především malba – ho provázela od dětství až do sklonku života. Intenzivně se věnoval prosazování a organizaci výstav mladých výtvarníků, napsal množství teoretických článků, recenzí do novin, hodnocení a profilů výtvarných umělců do katalogů.

Jeho první monografie, věnována portrétnímu umění Maxe Švabinského, vyšla v roce 1954. Od konce let padesátých se věnoval studiu a soupisu díla Oto Gutfreunda (1889 – 1927) jehož sádrové odlitky našel ve sklepení depozitu NG ve velmi neutěšeném stavu, mnohé kubistické sádry musel tehdy doslova slepovat. Monografie

tohoto dnes již světem uznávaného modernisty mohla vyjít (po několikaletém zadržení cenzurou) v roce 1962 jen proto, že mu ředitel nakladatelství poradil, ať kunsthistorický text sem tam protká nějakým „marxleninismem“ a publikaci věnuje Jiřímu Taufrovi. Kniha nakonec vyšla dokonce i s fotografiemi sochy TGM (sic!). Jestliže z monografie vyškrtáme věnování a několik citací „klasiků“ marxismu-leninismu čteme text na kterém jak po formální, tak věcné stránce není potřeba nic měnit, vše podstatné je řečeno.

V roce 1961 byl habilitován na Karlově univerzitě na docenta estetiky výtvarných umění. Téhož roku založil Lidovou školu umění ve Mšeně (stal se jejím prvním ředitelem) a roku 1967 vědecké pracoviště kulturologie na Filosofické fakultě Karlovy univerzity v Praze.

Svoji krajinu – Kokořínsko – si zamiloval nejprve jako velký obdivovatel K. H. Máchy, později se při svých cestách po stopách největšího českého básníka

v kraji usadil, když na prahu šedesátých let zakoupil opuštěnou usedlost v Olešně u Mšena. V LŠU Mšeno začalo učit pod otcovým vedením mnoho význačných osobností české kultury (spisovatel a filosof František Kautman, pozdější ředitel akad. malíř Oldřich Lušovský, mezinárodně uznávaný klavírní virtuóz Antonín Kubálek který proslavil českou hudbu ve svém novém domově kanadském exilu a další). LŠU Mšeno dosáhlo v éře mého otce a následně za působení akad. malíře O. Lušovského velkých mezinárodních úspěchů (zlaté ceny: Japonsko, Bulharsko, Jugoslávie, Irán atd.).

Po srpnové okupaci roku 1968 přesunul cele své působiště z Prahy na Olešno. Po roce 1977, kdy podepsal Chartu 77, byl tehdejší StB pronásledován a šikanován. Byly mu protizákonně odebrány již rozpracované zakázky pro Památník národního písemnictví a pro jiřetínské muzeum, byl také vyloučen z Českého fondu výtvarných umění, čímž mu byla znemožněna oficiální výdělečná činnost. Živobytí si částečně zajišťoval chovem ovcí a drobnou zemědělskou činností. V r. 1990 byl zvolen mezinárodní jury do čela Evropského kulturního klubu (který založil) a stal se jeho prvním presidentem.

V svých posledních letech se cele věnoval malbě. Vytvořil množství tematických cyklů (Násilí, Antiúhle 77, Židovské hřbitovy, Zdi, Portréty osobností kultury 20. stol. a další).

Zemřel doma před svítáním na neděli 16. července 2017.

Literární činnost Josefa Císařovského
(pouze vydané publikace a monografie):

- „Portrétní umění Maxe Švabinského" SNKL 1954
- „Otakar Hostinský o umění" ČS 1956
- „Josef Čapek moderní výtvarný výraz" ČS 1959
- „Miloslav Holý" ČVU 1959
- „Oto Gutfreund" SNKL 1962
- „Jiří Kroha a meziválečná avantgarda" ČVU 1969
- „Bohdan Kopecký" Gallery 2008

Petr Císařovský (akademický sochař a umělecký kovář, prvorozený syn Josefa Císařovského – psáno pro srpnové vydání regionálního měsíčníku Mšensko)

Děkuji Vám za všechno a za statečnost v dobách zlých

V úterý 25. července 2017 se konalo ve strašnickém krematoriu v Praze rozloučení s Josefem Císařovským – mimo jiné zakladatelem mšenské Lidové školy umění. Za město Mšeno se se zesnulým rozloučil evangelický farář Michal Šimek.

Vážení pozůstalí z rodiny Josefa Císařovského, vážení hosté, vážení přátelé!

Mým smutným úkolem dnes je, abych se rozloučil s Josefem Císařovským. Jako ten, který přijel ze Mšena u Mělníka, kde jistou dobu - , poměrně dlouhá léta – pan Josef Císařovský žil. V osadě Olešno, v domě, který v roce 1961 zakoupil. Byl to dům po bývalých obyvatelích, kteří museli naši vlast opustit v roce 1945 a v následujících letech.

A spolu s ním tam také pobýval pan Oldřich Lušovský, výtvarník a jeho přítel. Společně v roce 1961 založili ve Mšeně Lidovou školu umění. Její význam přesáhl hranice regionu. Zval tam významné lidi a hosty jako byl například pan Antonín Kubálek, který se později proslavil v kanadském exilu. Olešno sloužilo panu Josefu Císařovskému, ale také jeho paní a celé rodině jako asyl v době, která nebyla příznivá lidem, kteří byli myšlenkově nepoddajní a svobodomyšlní. A zároveň měli uměleckého ducha.

Tak tam také mimo jiné prožíval se svojí rodinou a manželkou dobu po podpisu Charty 77. Symbolicky řečeno – vytvořili tzv. skupinu kokořínskou- Olešno se nachází v Kokořínském dole. Byla to paní Kamila Moučková, paní Libuše Šilhanová a její manžel Věnek.

Zastupuji město Mšeno jako farář mšenského evangelického sboru. Mám také vyřídit pozdravy a především vyjádřit zármutek nad odchodem Josefa Císařovského od starosty města Mšena pana Martina Macha a také od pana Čenka Hlavatého současného ředitele mšenské základní umělecké školy. Ta úspěšně navazuje na to, co započal Josef Císařovský se svým přítelem Oldřichem Lušovským. A v paměti města Mšena to zůstává.

Sám za sebe bych chtěl panu Josefu Císařovskému vyjádřit poděkování za to, jak své syny umělecky ovlivnil. Měl jsem možnost, když jsme z iniciativy mšenského evangelického sboru odhalovali ve Mšeně pomník obětem holocaustu, spolupracovat s jedním z jeho synů – Petrem Císařovským. Tehdy jsem ještě Josefa Císařovského neznal. Tak, jak Petr Císařovský ke všemu přistupoval, se skromností, úctou a zároveň s velkým uměleckým duchem a náročností, tušil jsem, že Josef Císařovský je velkou uměleckou osobností. Přesvědčil jsem se o tom, když jsem ho osobně navštívil, abych zaznamenal jeho životní vzpomínky. Bylo to pouze dvakrát. Bohužel to nemohlo být dokončeno celé.

V jisté chvíli – před necelým rokem – když jsem mu volal, tak mi řekl: „Už jsem to všechno zapomněl.“ Ona to určitě nebyla pravda. Ale sil mu ubývalo. Z jeho hlasu jsem vycítil, že jeho pohled se ubírá už jiným směrem. Tam, kam budeme dříve nebo později povoláni všichni.

Chtěl bych panu Josefu Císařovskému poděkovat za všechno, co vykonal pro Mšeno a okolí. A také za to, že ve spolupráci s dalším obyvatelem Olešna – panem Františkem Kautmanem – literárním

kritikem a spisovatelem vytvořili z malé osady kulturní a duchovní centrum. A také mu děkuji za veškerou jeho statečnost v dobách zlých. Ještě jedna taková malá charakteristika. Měl rád svou manželku Blanku. Když jsem domlouval natáčení s ním, tak říkal, ale musíte především natočit rozhovor a vzpomínky mé manželky. Což se také stalo. Jako by to bylo pro něj důležitější než natočení vzpomínek s ním. Čest jeho památce!

Dovolím si zakončit jedenáctým veršem Žalmy šestnáctého: „Známost učiníš mi cestu života; sytost hojného veselí jest před obličejem tvým, a dokonalé utěšení po pravici tvé až na věky. Amen

Fedor Gál – rozloučení s Josefem Císařovským

Fedor Gál a Josef Císařovský byli velcí přátelé. Byl to právě on, kdo za okruh přátel a přátel celé rodiny promluvil při rozloučení ve strašnickém krematoriu v úterý 25. července 2017. Rozloučení stručné, přesvědčivé a plné dojetí.

Milá Blanka, Peter Jozef, Tomáš a celá velká rodina. A vy všeci, co jste mali Jozefa radi. Odišiel chlap, každým coulom. Ale ostaně po něm hlboká stopa, geny a dielo. Salutujem před ním. On často používal toto slovo, keď si vspomenul na mamu a babičku.

A ďakujem Ti za všetko.

„Malířovo století“ – dokument o Josefu Císařovském

Na svých webových stránkách Fedor Gál umístil odkaz na dokument o Josefu Císařovském, který natočil režisér Ivan Stehlík. Zájemci mohou tento dokument shlédnout po rozkliknutí následujícího odkazu:

<http://www.fedorgal.cz/blog/index.php?itemid=593>

(sim)

Úhrada saláru, dary a současná ekonomická situace mšenského sboru - prosba o finanční podporu

Vzhledem k tomu, že mšenský evangelický sbor v průběhu roku 2017 musel a bude muset vynaložit v poměru k jeho běžnému rozpočtu značné částky, není současná finanční situace sboru růžová. Šlo o opravu kolumbária, pořízení kuchyňské linky do farního bytu a jeho vymalování. K tomu se nyní připojila zcela neočekávaná nutnost výměny teplovodního kotle pro vytápění fary v ceně kolem 30 tisíc Kč. Není vyloučeno, že sbor by se mohl dostat i do červených čísel. Proto se obracíme na všechny členy sboru, ale i na jeho příznivce s prosbou o finanční podporu.

Příspěvek na salár za rok 2017 či dary sboru můžete uhradit osobně v kostele, převodem nebo přiloženou složenkou na sborový účet č. 174 987 837 / 0300. Děkujeme !

Své hospodaření Českobratrská církev evangelická zakládá na dobrovolné obětavosti, ať se to týká sbírek, nebo darů, mezi něž zahrnujeme i příspěvky zvané salár, které by jako hlavní zdroj příjmů měly zabezpečit vlastní církevní činnost.

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka.

Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.

Webové stránky sboru: www.msenocce.wbs.cz

Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.